

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

3.

Správa o stave a vývoji finančného trhu za rok 2009

Úvod

Správu o stave a vývoji finančného trhu za rok 2009 predkladá Národná banka Slovenska na základe povinnosti, ktorá jej vyplýva z §1 ods. 3 písm. f) zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom v znení neskorších predpisov.

Správa je rozdelená do troch častí. Súčasťou prvej časti je súhrnný integrovaný pohľad na finančný sektor. V druhej časti je vlastná analýza finančného sektora za rok 2009 podľa jednotlivých sektorov. Správa popisuje súčasné trendy na finančnom trhu, zameriava sa na hospodárenie finančných inštitúcií a venuje sa rizikám, ktorým sú inštitúcie vystavené. Tretia časť obsahuje analytické dáta finančného trhu.

Finančné informácie o jednotlivých inštitúciách boli v prvom rade čerpané z informačných systémov NBS a z podkladov spracovaných jednotlivými odbormi útvaru dohľadu nad finančným trhom. Doplnkovým zdrojom boli údaje zo Štatistického úradu SR, Eurostatu, Európskej centrálnej banky a z iných externých zdrojov a komerčných informačných systémov.

Obsah

Zhrnutie vývoja na slovenskom finančnom trhu za rok 2009	4
Integrovaný pohľad na finančný trh.....	9
Aktivity v jednotlivých sektoroch finančného trhu	13
Bankový sektor.....	13
Trendy v bilancii bankového sektora.....	13
Finančná pozícia bankového sektora.....	19
Sektor poisťovní.....	23
Sektor kolektívneho investovania	26
Sektor dôchodkového sporenia	28
Starobné dôchodkové sporenie	28
Doplňkové dôchodkové sporenie.....	32
Analytické dáta (tabuľková časť).....	34
Použitá terminológia a skratky	43

ZHRNUTIE VÝVOJA NA SLOVENSKOM FINANČNOM TRHU ZA ROK 2009

Kumulácia globálnych nerovnováh a strata dôvery viedli ku finančnej a hospodárskej kríze

Stabilita slovenského finančného sektora bola v roku 2009 poznačená prebiehajúcou globálnou finančnou a hospodárskou krízou. Tá sa začala výraznejšie prejavovať na finančnom trhu ešte v roku 2008, pričom v roku 2009 už mala viac charakter hospodárskej krízy. Dôvodov pre krízový vývoj bolo viacero, ale za primárny možno označiť kumuláciu globálnych nerovnováh a následnú stratu dôvery na zahraničných finančných trhoch. Kríza poukázala aj na určité štrukturálne problémy, ktorým budú ekonomiky a finančné trhy čeliť v najbližších rokoch. Utlmenie globálneho dopytu, ktorý bol pred krízou dominantne tvorený jednou krajinou, povedie k rastúcemu tlaku na exportne orientované krajiny, čo pravdepodobne zasiahne aj Slovensko. V strednodobom a dlhodobom hľadisku by sa to mohlo prejavovať aj na podnikovom sektore, najmä v podobe tlaku na existujúce výrobné kapacity.

Krehká stabilizácia v globálnej ekonomike v druhom polroku 2009

Ekonomický vývoj v roku 2009 nebol jednotvárný. Výrazný prepád v prvom polroku vystriedala opatrná a veľmi krehká stabilizácia v druhom polroku 2009, keď finančné trhy a ekonomiky boli pozitívne ovplyvnené najmä zásahmi centrálnych bánk a vlád. V najbližšom období však nemožno očakávať návrat k predkrízovému rastu. Zo strednodobého a dlhodobého hľadiska je problémom najmä vysoká miera zadlženia podnikov a domácností. Práve aktivity týchto sektorov sú podstatné pre naštartovanie udržateľného ekonomického rastu. Slabá dôvera v podnikovom sektore sa prejavuje aj na pomalej tvorbe nových pracovných miest. Na globálnej úrovni nastal výrazný rast nezamestnanosti, pričom v blízkej budúcnosti pozitívny vývoj v tejto oblasti nie je príliš pravdepodobný.

Slabá dôvera ohľadom oživenia globálnej ekonomiky naďalej panuje aj v bankových sektoroch, čo sa prejavuje najmä na obmedzovaní úverovej aktivity. Vo väčšine európskych krajín, vrátane Slovenska, je však práve tento kanál podstatný pre financovanie reálnej ekonomiky.

V najbližšom období sa bude negatívne prejavovať aj rastúce zadlžovanie štátov, čo predstavuje relatívne nový druh rizika na finančných trhoch. Vplyv na likviditu európskeho bankového sektora môže mať aj postupné sprísňovanie menovej politiky zo strany ECB (tzv. exit strategies). To sa môže negatívne prejavovať aj na znížení likvidity slovenského bankového sektora z dôvodu odlivu likvidity do zahraničia.

Globálna kríza zasiahla v roku 2009 pomerne významne aj Slovensko

Negatívny globálny vývoj v roku 2009 sa prejavil aj na Slovensku. Zraniteľnosť slovenskej ekonomiky bola znásobená jej vysokou otvorenosťou a štruktúrou domáceho priemyslu, kde dominujú najmä odvetvia citlivé na ekonomický cyklus. Ekonomický prepád bol preto pomerne výrazný. Silná exportná závislosť slovenskej ekonomiky bola do veľkej miery príčinou toho, že jej výkonnosť bola pod priemerom eurozóny, kde vo väčšine krajín domáca spotreba zohráva významnejšiu úlohu v štruktúre HDP. Negatívny vývoj sa s určitým oneskorením začal prejavovať na odvetviach hospodárstva zameraných na domácu spotrebu, najmä v prípade trhu nehnuteľností, stavebníctva a vybraných služieb. Ekonomický prepád sa pomerne rýchlo prejavil aj na raste nezamestnanosti, ktorý patril medzi najvyššie v eurozóne.

Výrazný prepád ziskovosti v domácom bankovom sektore

Pre bankový sektor na Slovensku je typické pomerne úzke napojenie na domácu ekonomiku. To bolo jeho výhodou najmä v prvej fáze krízy, keď sa prejavovala predovšetkým na zahraničných finančných trhoch. S postupným prenesením krízy na domácu reálnu ekonomiku začali pociťovať krízu aj domáce banky. V roku 2009 sa na ziskovosti bánk negatívne prejavilo aj prijatie eura.

Výrazne sa prepadla ziskovosť bánk, keď na úrovni sektora medziročne klesla o takmer 50 %. Okrem už spomínaného negatívneho vplyvu prijatia eura na devízové príjmy bol pokles ziskovosti spôsobený najmä nárastom nákladov na krytie úverových strát. Viaceré banky zaznamenali výpadok úrokových príjmov, najmä v sektore podnikov a bánk.

Vo všeobecnosti môžeme pozitívne hodnotiť vývoj kapitálovej primeranosti, ktorá signalizuje schopnosť bánk zvládnuť neočakávaný nárast strát. Viaceré banky v priebehu roka 2009 zvyšovali vlastné zdroje, pričom dominantným zdrojom bol zisk vytvorený ešte v roku 2008. Na druhej strane treba pripomenúť, že tento pozitívny trend sa netýkal všetkých bánk.

Konzervatívnejšie správanie bánk v roku 2009

Správanie bánk v roku 2009 môžeme označiť ako konzervatívne. Prejavilo sa to najmä pri operáciách s aktívami. V oblasti úverovania sa banky sústredili najmä na úvery s vyššou pravdepodobnosťou návratnosti, pričom v porovnaní s predkrízovým vývojom sa zmenil pohľad bánk na samotnú návratnosť úveru. Pri financovaní podnikov sa tak banky zamerali na menej rizikové odvetvia a subjekty. S tým súviselo obmedzenie financovania ostatných finančných sprostredkovateľov, ako sú napríklad lízingové spoločnosti alebo spoločnosti splátkového predaja, ktoré boli výraznejšie postihnuté krízou. Výraznou mierou sa na obmedzovaní úverovania podnikov podieľal aj pokles dopytu zo strany podnikov, keď poklesol počet investičných príležitostí.

Na druhej strane rástol podiel konzervatívnejších resp. relatívne bezpečnejších investícií. Stúpol najmä podiel štátnych cenných papierov, pričom prvýkrát výraznejšie stúpol podiel zahraničných štátnych dlhopisov. V oblasti úverovania banky pokračovali vo financovaní domácností, ktoré sú vnímané ako menej rizikové v porovnaní s podnikmi. Tok týchto úverov si zachoval aj v roku 2009 relatívne silný rast.

V porovnaní s rokom 2008 sa výrazne zmenili aktivity bánk na medzibankovom trhu. Kým ešte v roku 2008 dominovali vklady od zahraničných bánk s následnou sterilizáciou v NBS, s prijatím eura v roku 2009 takéto operácie stratili na predošlom význame. Rok 2009 bol v prvom rade ovplyvnený refinančnými operáciami ECB/NBS. Viaceré banky využívali najmä zdroje s ročnou maturitou. Získané zdroje boli prevažne investované do štátnych dlhopisov a v niektorých prípadoch na medzibankovom trhu.

Rok 2009 bol rokom diferenciácie medzi bankami

Krízové roky väčšinou odkrývajú skutočnosti, ktoré sú ťažko odhaliteľné v časoch silného rastu. V roku 2009 sa v bankovom sektore výraznejšie ako v minulosti prejavili rozdiely medzi bankami, a to vo viacerých oblastiach. Tieto rozdiely boli väčšinou dôsledkom aktivít v minulých obdobiach. Aj z toho dôvodu bude stav, v akom sa banky nachádzali v čase vzniku krízy s veľkou pravdepodobnosťou ovplyvňovať ich správanie aj v nasledujúcich rokoch.

Príkladom týchto rozdielov je kvalita úverových portfólií bánk, najmä z pohľadu miery zlyhaní úverov a tiež z hľadiska finančnej pozície podnikov, voči ktorým majú banky vystavenie. V oblasti úrokových príjmov sa prejavili rozdiely medzi veľkými bankami a ostatnými bankami. Kým väčšina bánk zaznamenala pokles úrokových príjmov z podnikového sektora a sektora bánk, úrokové príjmy zo sektora domácností si udržali predovšetkým veľké banky. Celkovo sa tak prejavili veľké rozdiely medzi bankami z pohľadu dosiahnutého zisku za rok 2009.

Rozdiely sa prejavili aj v úverovej aktivite. Spomínaný rast úverov domácnostiam bol na rozdiel od minulých rokov koncentrovaný iba vo vybraných bankách, keďže niektoré banky výraznejšie obmedzili svoje aktivity v tomto segmente. V roku 2009 sa zároveň potvrdil trend z predošlých rokov, keď si niektoré banky ťažšie hľadajú miesto na trhu.

V roku 2009 výraznejšie stúplo kreditné riziko vo vybraných hospodárskych odvetviach

Prepad domácej a zahraničnej ekonomiky sa pomerne rýchlo prejavil v podnikovom sektore. Negatívny vývoj zaznamenali podniky najmä v prvom polroku 2009. Následne sa situácia stabilizovala, ale podobne ako pri hodnotení vývoja ekonomiky, stabilizácia je stále pomerne krehká. Dôvodom je oslabená finančná pozícia podnikového sektora. Priemysel dosahoval nízku úroveň produkcie, ktorá napríklad v roku 2009 bola približne na úrovni roku 2005. To sa premieta do pomerne vysokej miery nevyužitých výrobných kapacít.

Schopnosť podnikov uhrádzať svoje záväzky bankám bola v roku 2009 obmedzená. Na začiatku roka stúplo kreditné riziko najmä v exportne orientovaných podnikoch a v sektore dopravy. V priebehu roka 2009 sa ako významné riziko objavilo vystavenie bánk voči trhu nehnuteľností. Pokles dopytu, cien a obsadenosti sa prejavili na zníženej schopnosti developerov uhrádzať úvery. Vývoj na trhu stále viac rozlišuje medzi jednotlivými projektmi z pohľadu ich kvality a umiestnenia. Predpokladáme, že práve v roku 2010 sa rozdiely medzi týmito projektmi prejavia aj na vývoji zlyhaných úverov v bankách. Vyššie riziko tohto sektora pre banky spočíva aj v relatívne vysokej koncentrácii z pohľadu veľkosti týchto úverov.

Podobný vývoj ako v podnikovom sektore zaznamenali aj domácnosti, aj keď v tomto prípade bol dopad miernejší. Po výraznom náraste nezamestnanosti v prvom a druhom štvrtroku 2009 sa tempo jej rastu mierne stabilizovalo. Nadalej sú však domácnosti vystavené pomerne veľkej neistote, čo súvisí s pomalým a krehkým oživením v podnikovom sektore. Negatívne boli zasiahnuté najmä nižšie príjmové skupiny. Z pohľadu vystavenia bánk, tieto skupiny sú sústredené najmä pri spotrebiteľských úveroch a prečerpániach bežných účtov. Práve tieto úvery zaznamenali aj najvyšší nárast miery zlyhávania. Podiel nižších príjmových skupín na úveroch na bývanie je menší, aj keď v posledných rokoch má stúpajúcu tendenciu.

Vystavenie voči trhovým rizikám sa v bankovom sektore v roku 2009 významne nemenilo

Bankový sektor bol z hľadiska trhových rizík vystavený najmä voči úrokovému riziku. Banky by boli zraniteľné predovšetkým pri scenári paralelného nárastu úrokových sadzieb. V prípade, že nastane scenár rastu úrokových sadzieb iba pri kratších splatnostiach a stagnácie úrokových sadzieb pri dlhších splatnostiach, tak takáto zmena úrokových sadzieb by nemala mať na banky výraznejší negatívny dopad.

Výška vystavenia voči úrokovému riziku zostala v roku 2009 bez výraznejších zmien. Nárast retailových vkladov s dlhšou dobou viazanosti v poslednom štvrtroku 2009 bol spojený s predĺžením durácie dlhopisového portfólia.

Bankový sektor vykazoval stabilný vývoj v oblasti likvidity

Stabilita bankového sektora v oblasti likvidity sa potvrdila aj v roku 2009. Z dlhodobého pohľadu je dôležité, že väčšina bánk stále pokrýva úverové aktivity stabilnými vkladmi klientov. Vyšší podiel volatilných zdrojov pri financovaní úverov vykazovali najmä pobočky zahraničných bánk. Situácia v oblasti krátkodobej likvidity bola stabilná. Takmer všetky banky plnili predpísaný ukazovateľ krátkodobej likvidity.

Na druhej strane sa v rámci sektora prejavili rozdiely medzi bankami. Vybrané banky vykazovali vyššiu citlivosť na riziko likvidity, či už z krátkodobého alebo dlhodobého hľadiska.

Napriek nepriaznivému ekonomickému vývoju bol bankový sektor v roku 2009 stabilný

Napriek spomínanému zhoršeniu ekonomickej situácie a nárastu vystavenia bánk voči rizikám sektor ako celok môžeme v roku 2009 hodnotiť ako stabilný. Dobrú odolnosť voči negatívnemu vývoju vykazoval bankový sektor v rámci stresového testovania. Pritom bol simulovaný scenár opätovného zhoršovania ekonomického vývoja doma a v zahraničí a rastúcej neistoty na finančných trhoch. Aj v prípade výrazne negatívneho vývoja v domácej ekonomike a zvýšeného nárastu zlyhávania úverov by väčšina bánk plnila požadované úrovne kapitálu.

Vzhľadom na štruktúru aktivít bánk by v prípade nepriaznivého vývoja banky zaznamenali straty najmä z podnikových úverov. Vybrané banky vykazovali vysokú citlivosť aj na úvery domácnostiam. Zmierňujúci vplyv na simulované straty z úverov by mala mať vo vybraných bankách očakávaná tvorba zisku, najmä z úrokových príjmov. Dôležitým pozitívnym faktorom stability bankového sektora na najbližšie dva roky ostáva pomerne dobrá východisková situácia na začiatku krízy.

Poist'ovne zaznamenali pokles technického poistného

Situáciu v poistnom sektore v roku 2009 charakterizovali dva hlavné momenty. Prvým z nich je najväčší pokles technického poistného v sledovanej histórii, a to najmä v dôsledku nepriaznivej ekonomickej situácie. Druhým je výrazný nárast zisku oproti roku 2008, keď stúpol o takmer 30 %. Dôvodom bolo najmä zvýšenie zisku z finančných operácií.

Výraznejší pokles zaznamenalo životné poistenie. Unit-linked poistenie, ktoré dlhodobo vykazovalo najvyššie prírastky poistného spomedzi všetkých skupín poistenia, pokleslo o viac ako 15 %. V neživotnom poistení sa zvýšil podiel prolongovaných zmlúv na celkovom počte poistných zmlúv, čo naznačuje stabilizáciu poistných kmeňov takmer vo všetkých poistných skupinách. V segmente poistenia áut došlo po prvýkrát od roku 2002 k prevahe technického poistného z havarijného poistenia oproti povinnému zmluvnému poisteniu.

V umiestnení technických rezerv nastalo zníženie podielu bankových dlhopisov a termínovaných vkladov v prospech štátnych dlhopisov.

Stabilizácia na finančných trhoch sa pozitívne prejavila v sektore starobného dôchodkového sporenia a kolektívneho investovania

V sektore starobného dôchodkového sporenia došlo v roku 2009 k výraznej zmene v zložení portfólia všetkých dôchodkových fondov. Dôchodkové správcovské spoločnosti v týchto fondoch znížili podiel akciovej zložky, výrazne znížili objem a podiel dlhopisov a uvoľnené prostriedky následne investovali do pokladničných poukážok. Vrástol podiel štátnych dlhových cenných papierov, pričom spoločnosti nakupovali dlhové cenné papiere s kratšou zostatkovou dobou splatnosti. V súčasnosti sú aktíva týchto fondov vystavené riziku koncentrácie z dôvodu nízkej diverzifikácie bankových vkladov do jednotlivých bánk. Čiastočne sú vystavené aj riziku zníženia hodnoty nakúpených cenných papierov. Riziko zhoršenia ratingového hodnotenia emitenta je významnejšie ako v minulosti, najmä vzhľadom na nárast podielu investícií do dlhových cenných papierov emitovaných štátmi s vyššou mierou zadlženia.

Čistá hodnota majetku vo fondoch druhého piliera dôchodkového sporenia naďalej rástla. Pozitívne možno hodnotiť, že prvýkrát od začiatku svetovej finančnej krízy sa medziročná výkonnosť vyvážených a rastových fondov preklopila do kladných čísiel, pričom najvyššie zhodnotenie sporiteľom priniesli opätovne konzervatívne fondy.

Vývoj v kolektívnom investovaní bol v prvom štvrtroku 2009 ešte pod vplyvom negatívneho vývoja v roku 2008, ktorý bol najviac ovplyvnený finančnou krízou. Pre toto obdobie boli typické

vysoké prepady cien niektorých aktív a zvýšený objem redemácií. V ďalšom období roku 2009 sa spolu s rastom akciových trhov, ktoré ako prvé indikujú zlepšenie očakávaného ekonomického vývoja a stabilizáciou cien ďalších aktív, postupne zvyšoval záujem investorov o investovanie do podielových fondov. V tomto období už došlo k určitej stabilizácii kolektívneho investovania. Rast čistých predajov podporili aj nízke úrokové sadzby na vklady v bankách, ktoré sú hlavnou alternatívou pre investorov do podielových fondov. Hoci celkovo v roku 2009 v porovnaní s koncom roka 2008 rástli ceny aktív v podielových fondoch ako aj čistá hodnota aktív v tomto sektore, tieto hodnoty zatiaľ nedosahujú úroveň z obdobia pred začiatkom najväčších turbulencií na finančných trhoch v druhej polovici roka 2008.

So stabilizáciou na finančných trhoch poklesol aj význam trhových rizík

Z hľadiska trhových rizík, ktorým sú vystavené slovenské finančné inštitúcie, je významné najmä zníženie volatility cien akciových indexov, úrokových mier a kreditných spreadov počas druhého polroka 2009. Výška expozícií voči rizikám sa v priebehu roka 2009 vo väčšine sektorov výraznejšie nemenila. Najvýznamnejšou zmenou bol výrazný pokles rizikovosti portfólií fondov DSS počas druhého štvrťroka 2009 v dôsledku zmeny štruktúry portfólia. Na druhej strane bol sektor starobného dôchodkového sporenia najviac vystavený riziku krajín s vysokou mierou zadlženosti verejných financií, hoci iba prostredníctvom dlhopisov s krátkou zostatkovou dobou splatnosti. Okrem toho vzrástol podiel akciovej zložky v portfóliách podielových fondov, čo bolo dôsledkom rastúcich cien akcií, ale aj kladného čistého predaja akciových a zmiešaných fondov na konci roka 2009.

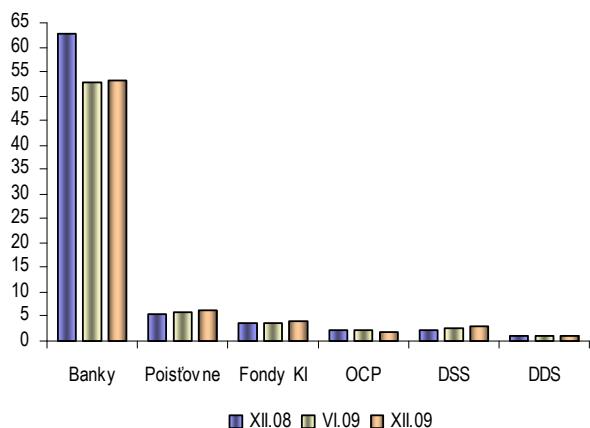
Jednoznačne najvyššiu rizikovosť majú z krátkodobého hľadiska portfóliá aktív poisťovní investovaných v mene poistených (tzv. unit-linked poistenie). Tieto portfóliá vykazovali vysoký podiel investícií do akcií a podielových listov, ale aj vysokú dĺžku dlhopisovej časti portfólia.

INTEGROVANÝ POHĽAD NA FINANČNÝ TRH

Prepad objemu aktív na začiatku roka 2009; mierny rast v druhej polovici roka

Rok 2009 nebol pre slovenský finančný sektor jednoduchý. Zatiaľ čo prvá vlna krízy v druhom polroku 2007 a v prvom polroku 2008 slovenský finančný sektor zasiahla v menšej miere ako tomu bolo v USA a v krajinách západnej Európy, v druhom polroku 2008 sa kríza postupne preniesla do reálnej ekonomiky. To sa prejavilo na zmene správania klientov finančných inštitúcií a dopad na slovenské finančné inštitúcie bol výraznejší. Druhým, jednorazovým vplyvom bolo zavedenie eura.

Graf 1: Objem aktív alebo objem spravovaného majetku v jednotlivých segmentoch finančného trhu

- Zdroj: NBS.
- Objemy sú v mld. EUR.

Najvýraznejšie sa tieto vplyvy prejavili v bankovom sektore, kde objem aktív najprv klesol vplyvom prechodu na euro a s tým súvisiacim zastavením sterilizačných operácií NBS. Výber vkladov zahraničných bánk bol síce zmiernený nárastom vkladov domácností, výsledkom bol však aj tak pokles o 9,9 mld. EUR. Vzhľadom na prílev vkladov zahraničných bánk počas posledných rokov je potrebné túto zmenu vnímať ako nevyhnutnú.

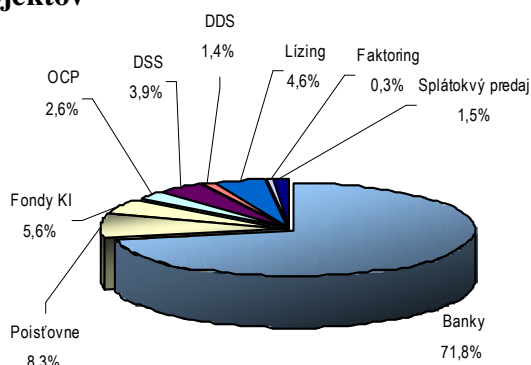
Zníženie podielu medzibankových aktív zároveň prispelo k nižšej volatilite bilancie bankového sektora.

Vplyvom nižšej dôvery na finančných trhoch v prvom polroku 2009 zaznamenali pokles aj fondy kolektívneho investovania (o 84 mil. EUR) a obchodníci s cennými papiermi (o 49 mil. EUR). Zníženie objemu aktív bolo predovšetkým dôsledkom redemácií, pričom časť týchto prostriedkov sa ešte koncom roka 2008 presunula na vklady v bankách.

Na druhej strane, aktíva v dôchodkových fondoch a poisťovniach rástli aj v prvom polroku 2009. V druhom polroku 2009 sa vzhľadom na zlepšenie situácie na svetových finančných trhoch obnovil rast vo fondoch kolektívneho investovania. V tomto období už rástli aj aktíva bánk.

Pomalší tok úverov do reálnej ekonomiky

Graf 2: Podiely na aktívach a na spravovanom majetku finančných subjektov

- Zdroj: NBS.

Medziročný pokles aktivity zaznamenali aj subjekty nedohliadané NBS. Lízingové spoločnosti, spoločnosti splátkového predaja a faktoringové spoločnosti počas roka klesli o 563 mil. EUR, o 15 mil. EUR, resp. o 80 mil. EUR.

Pomalší rast aktív v bankovom sektore, pokles lízingu a pokles splátkového predaja súvisí s celkovým znížením úverovej aktivity. Bol to dôsledok väčšej opatrnosti na strane týchto finančných inštitúcií a ich klientov. Tlak na finančnú situáciu domácností a podnikov sa v roku 2009 zvyšoval. Ich ochota, schopnosť, a v prípade podnikov aj dôvod zadlžovať sa, boli menšie ako v roku 2008. Domácnosti v roku 2009 čerpali menší objem bankových úverov ako v roku 2008 a objem úverov poskytnutých splátkovými spoločnosťami dokonca klesol. V prípade financovania podnikov bol dopad

ešte výraznejší, keď v roku 2009 klesol celkový objem poskytnutých úverov, ako aj lízingu.

Vo väčšej miere bol v roku 2009 zasiahnutý práve lízing, čo viedlo k plošným stratám v lízingových spoločnostiach. Jedným z hlavných dôvodov bolo zhoršenie situácie dopravcov.

Pokles splátkového predaja súvisí predovšetkým so zhoršenou finančnou situáciou klientov. Vzhľadom na fakt, že prečerpania bežných účtov a spotrebiteľské úvery v bankách v roku 2009 naďalej rástli, predpokladáme, že klienti spoločností splátkového predaja boli krízou zasiahnutí viac ako klienti bánk.

Tabuľka 1: Vybrané finančné vzťahy

v mil. EUR	NBS	Domáci finančný sektor						Domáci nefin. sektor			Zahraničie			
		Domáce banky	Poisťovne	DSS	DDS	Správ. spol.	Ostatné fin. spol.	Domácnosti	Podniky	Verejná správa	Zahr. banky	Zahr. správ. spol.	Zahr. verejná správa a medzinár. inštitúcie	Ostatné
NBS		70 - 1423	0 - 0	0 - 0	0 - 0	0 - 0	0 - 0	10 - 10	3,3 - 3,6		5245 - 8935		6373 - 3762	258 - 969
Domáce banky	15767 - 1203	1819 - 1768	1 - 0,4			0 - 0	1892 - 1603	11850 - 12495	15203 - 15120	8796 - 11003	2689 - 5575		43 - 594	1660 - 1459
Poisťovne	0 - 0	1427 - 1639				193 - 202								
DSS a DDS	0 - 0					252 - 250								
Správčovské spol.	0 - 0													
Ostatné fin. spol.	1 - 2,9	1195 - 1343												
Domácnosti	40 - 39	21676 - 21310	2372 - 2417	2224 - 2609	929 - 980	2556 - 2266						498 - 571		
Podniky	0 - 0	10888 - 8258				33 - 58								
Verejná správa	0,3 - 3,9	3751 - 3552				1 - 0,2								
Zahraničné banky	432 - 638	13185 - 3297				33 - 36								
Zahr. správ. spol.														
Zahr. verejná správa a medzinár. inštitúcie	12 - 7													
Ostatné														

neexistuje priamy vzťah veriteľa - dlžníka

data nie sú dostupné

- Zdroj: NBS.
- Údaje sú v mil. EUR.
- Štruktúra údajov v bunke: December 2008 – December 2009.
- Riadky: pohľad na finančné aktíva (úvery a cenné papiere) investované v inštitúciách uvedených v stĺpcoch.
- Stĺpce: pohľad na záväzky (vklady a prijaté úvery) voči inštitúciám uvedeným v riadkoch.
- Pri poisťovniach je zobrazená hodnota technických rezerv na životné poistenie.

Intenzívnejšie financovanie verejnej správy

Znížené financovanie domácností a podnikov bolo v bilancii bankového sektora do značnej miery nahradené financovaním verejnej správy. Počas roka 2009 sa výrazne

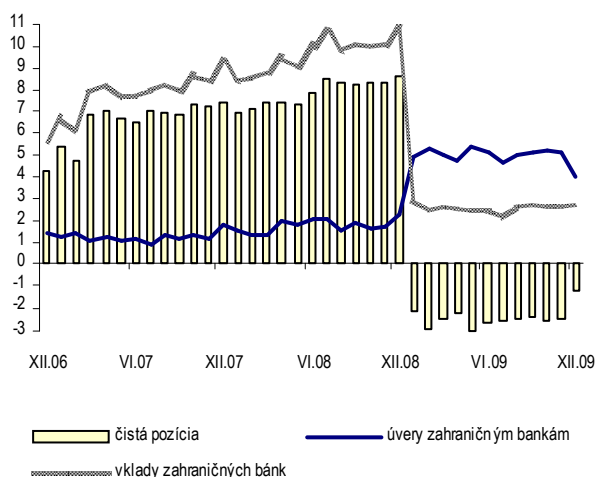
zvyšil objem domácich a čiastočne aj zahraničných štátnych dlhopisov.

V tejto súvislosti je pomerne novým trendom financovanie nákupu týchto dlhopisov prostredníctvom refinančných operácií s centrálnou bankou (tzv. *carry trade*).

Zmena pozície voči zahraničným bankám

V roku 2009 sa výrazne zmenil aj vzťah slovenského bankového sektora k zahraničným, väčšinou materským bankám. Ukončenie platnosti slovenskej koruny a s ňou spojené investičné možnosti viedli k zmene pozície voči zahraničným bankám.

Graf 3: Pozícia voči zahraničným bankám

- Zdroj: NBS.
- Údaje sú v mld. EUR
- Čistá pozícia je rozdiel vkladov zahraničných bánk a úverov zahraničným bankám.

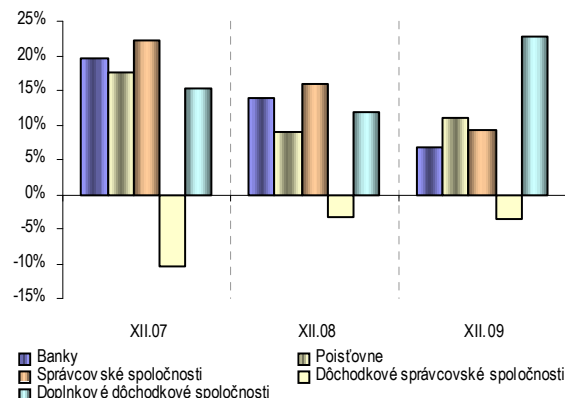
Na začiatku roka 2009 materské banky nielen vybrali vklady uložené prostredníctvom bánk v sterilizačných operáciách NBS, ale vypožičali si ďalšie prostriedky. Celková pozícia slovenského bankového sektora sa tak zmenila na pozíciu veriteľa.

Ďalší pokles ziskovosti vo finančnom sektore

Relatívne slabšia aktivita v roku 2009 sa prejavila aj na tvorbe zisku. Najviac bol zasiahnutý bankový sektor, kde 11 bánk skončilo v strate. To sa prejavilo na výraznom prepade rentability vlastných zdrojov bankového sektora. Zisk dokázali zvýšiť poisťovne a doplnkové dôchodkové spoločnosti, zatiaľ čo dôchodkové správcovské spoločnosti zostali v strate. Pokles zisku správcovských spoločností kolektívneho investovania je pochopiteľný vzhľadom na jeho

vysokú koreláciu s objemom spravovaných aktív.

Graf 4: Priemerná hodnota ROE v jednotlivých segmentoch

- Zdroj: NBS.

Pokles trhových rizík vo finančnom sektore v druhom polroku 2009

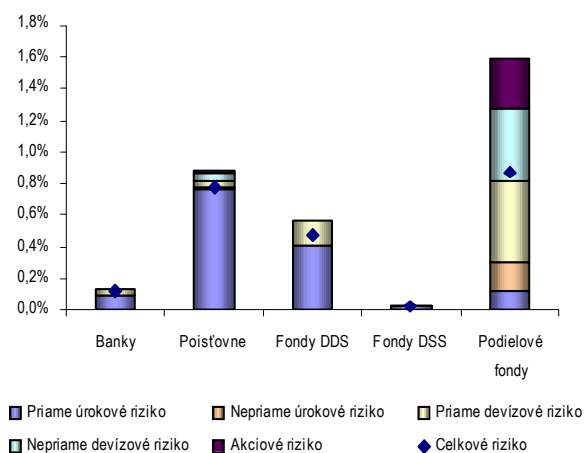
Vystavenie domácich finančných inštitúcií voči trhovým rizikám bolo ovplyvnené najmä vývojom na finančných trhoch. Najmä v priebehu druhého polroka 2009 sa situácia na finančných trhoch významnejšie stabilizovala. Z hľadiska rizík, ktorým sú vystavené slovenské finančné inštitúcie, je významné najmä zníženie volatility cien akciových indexov, úrokových mier a kreditných spreadov počas druhého polroka 2009.

Výška expozícií voči rizikám sa v priebehu roka 2009 vo väčšine sektorov výraznejšie nemenila. Najvýznamnejšou zmenou bol pokles rizikovosti portfólií fondov DSS počas druhého štvrťroka 2009 a aj zmena jej štruktúry. Na druhej strane, sektor II. piliera dôchodkového sporenia bol najviac vystavený riziku krajín s vysokou mierou zadlženosti verejných financií, hoci iba prostredníctvom dlhopisov s krátkou zostatkovou dobou splatnosti. Okrem toho vzrástol podiel akciovej zložky v portfóliách podielových fondov, čo bolo dôsledkom rastúcich cien akcií, ale aj kladného čistého predaja akciových a zmiešaných fondov na konci roka 2009.

Jednoznačne najvyššiu rizikovosť vykazovali portfóliá aktív poisťovní investovaných v mene poistených (tzv. unit-linked poistenie). Tieto portfóliá vykazovali nielen vysoký podiel investícií do akcií a podielových listov, ale aj vysokú duráciu dlhopisovej časti portfólia.

s dlhšou dobou viazanosti v poslednom štvrtroku 2009 kompenzovali banky predĺžením durácie dlhopisového portfólia.

Graf 5: VaR v jednotlivých sektoroch k 31. decembru 2009

- Zdroj: NBS, Reuters, Bloomberg, internet, vlastné výpočty.
- Na zvislej osi sú údaje v % z hodnoty aktív, resp. NAV.
- Pri poisťovniach nie sú zahrnuté aktíva kryjúce unit-linked poistenie.
- Hodnoty VaR boli vypočítané ako najväčšia strata s 99 %-nou pravdepodobnosťou počas 10 pracovných dní.
- Nepriame úrokové a devízové riziko predstavuje riziko, ktorému sú jednotlivé inštitúcie, resp. fondy vystavené prostredníctvom investícií do podielových listov.

Banky boli z hľadiska trhových rizík vystavené najmä úrokovému riziku. Paralelný nárast úrokových sadzieb by mal na banky negatívny dopad. V súčasnosti však možno očakávať skôr rast úrokových sadzieb iba pre kratšie splatnosti a stagnáciu úrokových sadzieb pre dlhšie splatnosti. Takáto zmena úrokových sadzieb by nemala na banky výraznejší negatívny dopad. Výška vystavenia voči úrokovému riziku zostala v roku 2009 bez výraznejších zmien. Nárast retailových vkladov

AKTIVITY V JEDNOTLIVÝCH SEKTOROCH FINANČNÉHO TRHU

Bankový sektor

Trendy v bilancii bankového sektora

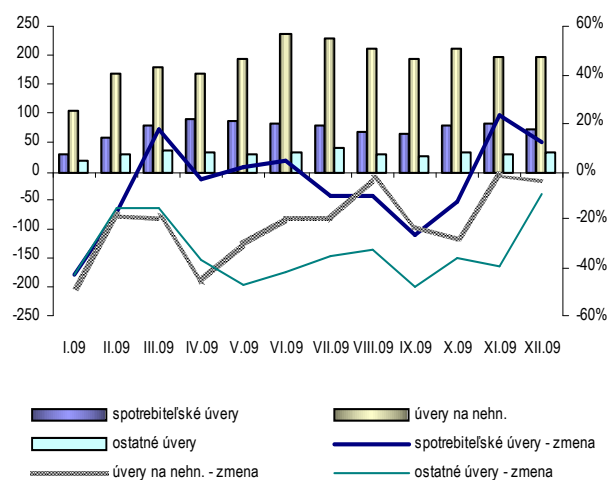
Menej poskytnutých úverov domácnostiam v roku 2009; náznaky oživenia v závere roka

Objem novoposkytnutých úverov domácnostiam bol v roku 2009 v porovnaní s predchádzajúcim rokom nižší o 10,2 % (1,1 mld. EUR). Najvyšší prepád bol zaznamenaný v januári vplyvom negatívneho ekonomického vývoja a taktiež určitým „predzásobením“ sa úvermi z dôvodu zmeny meny a systémov, ako na strane domácností, tak i na strane bánk. Určité oživenie poskytovania úverov možno badať až v druhej polovici roka 2009. Vo všetkých sledovaných kategóriách bol v druhej polovici roka 2009 poskytnutý vyšší objem úverov ako v prvej polovici.

Druhá polovica roka 2009 sa však javí ako lepšia najmä v porovnaní s výrazným zhoršením situácie na trhu úverov na bývanie na prelome rokov 2008 a 2009, kedy najmä obavy zo straty zamestnania viedli k najvyššiemu prepádu nových úverov. Komplikovaná situácia na trhu práce, hromadné prepúšťania a straty objednávok zvyšovali neistotu. Pokles cien rezidenčných nehnuteľností a ich ďalšie očakávanie zároveň pôsobilo na zníženie dopytu po úveroch. Týkalo sa to predovšetkým dopytu po nehnuteľnostiach na investíciu. Vyššie uvedené faktory začali zohrávať čoraz vyšší význam pre ochotu zadlžiť sa a klienti začali prehodnocovať aj rôzne atribúty kúpy nehnuteľností, čo viedlo k diferenciacii medzi lepšími a slabšími rezidenčnými projektmi, napríklad z hľadiska lokality alebo projektového riešenia (napr. počet izieb vs. obytná plocha). Vďaka vysokej

ponuke a nízkemu dopytu, ceny rezidenčných nehnuteľností klesali.

Graf 6: Vývoj novoposkytnutých úverov domácnostiam

- Zdroj: NBS.
- Na ľavej zvislej osi je objem úverov v mil. EUR.
- Na pravej zvislej osi je medzioročná zmena objemu úverov.

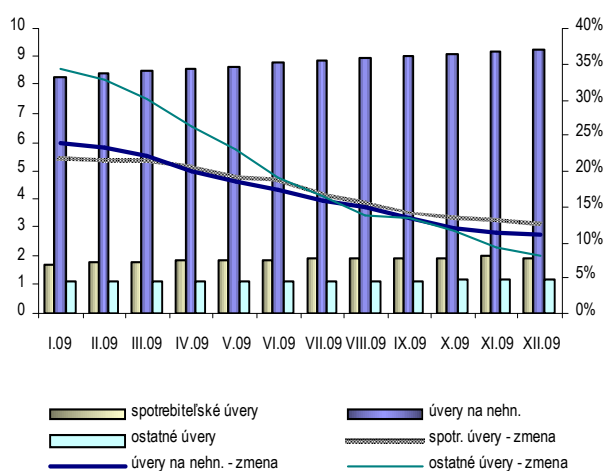
Vývoj spotrebitelských úverov bol menej poznačený spomalením rastu ako v prípade úverov na nehnuteľnosti. Úvery si zachovali svoju sezónnosť a dokonca dosiahli vyšší rast v medzioročnom porovnaní v ich typicky silných mesiacoch. S určitosťou môžeme hovoriť aj o pozitívnom vplyve zavedenia štátnej podpory na kúpu nového automobilu – šrotovného.

Spomalil sa rast úverového portfólia

Vzhľadom na menší objem poskytnutých úverov v roku 2009 sa spomalil aj rast veľkosti portfólia úverov domácnostiam. Spomalenie rastu nastalo vo všetkých sledovaných kategóriách, s výnimkou prečerpaní na bežných účtoch. Kým ešte v januári 2009 stav úverov

domácnostiam stúpol medziročne o 24,5 %, v decembri toho istého roku to bolo už iba o 10,9 %. Celkovo to znamená, že kým počas roka 2008 vzrástlo portfólio úverov domácnostiam o 2,2 mld. EUR, v roku 2009 to bolo iba 1,3 mld. EUR. Tento trend nezastavil ani rast novoposkytnutých úverov v druhej polovici roka 2009, a to najmä vzhľadom na fakt, že v tomto období rástol aj objem splatených úverov, prípadne predčasne splatených pomocou refinancovania sa úverom z inej banky.

Graf 7: Vývoj stavu úverov domácnostiam - spotrebiteľských a na bývanie

- Zdroj: NBS.
- Na ľavej zvislej osi je objem úverov v mld. EUR.
- Na pravej zvislej osi je medziročná zmena objemu úverov.

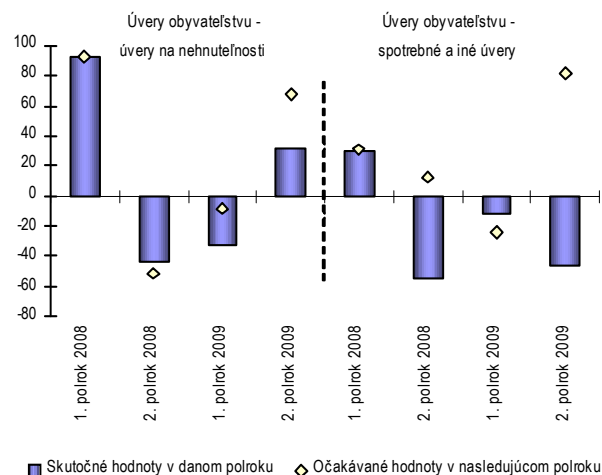
Miame zvýšenie nastalo iba pri prečerpaní bežných účtov, čo by mohlo súvisieť so zvýšeným tlakom na finančnú situáciu domácností. Naopak, v segmente kreditných kariet bolo správanie sa domácností konzervatívnejšie. Aj napriek veľkému množstvu vydaných kreditných kariet ich využívanie zostáva dlhodobo na relatívne nízkej úrovni.

Mierne oživenie dopytu po úveroch na bývanie

Dopyt domácností po úveroch na bývanie sa v priebehu roka 2009 menil. Kým v prvom

polroku, poznačenom hlbokým ekonomickým prepadom, sa dopyt po úveroch výrazne prepadol, v druhom polroku banky zaznamenali vyšší záujem o úvery. Dôležitým faktorom ovplyvňujúcim zmenu v správaní sa domácností bol vývoj klientskych úrokových sadzieb na úvery a cien nehnuteľností. Obidve premenné zaznamenali v roku 2009 pokles, čo spoločne s upokojením ekonomickej situácie v druhej polovici roka 2009 prispelo k nárastu dopytu.

Graf 8: Vývoj dopytu po úveroch domácnostiam

- Zdroj: NBS.
- Údaje sú uvedené vo forme čistého percentuálneho podielu počtu bánk, ako rozdiel medzi váženým percentuálnym podielom tých, ktorí uviedli zvýšenie a tých, ktorí uviedli zníženie dopytu. do výpočtu nevstupujú banky, ktoré neidentifikovali žiadnu zmenu.
- Očakávania uvedené v danom polroku vyjadrujú očakávané hodnoty v nasledujúcom polroku.
- Zmeny vyjadrujú subjektívny pohľad bánk.

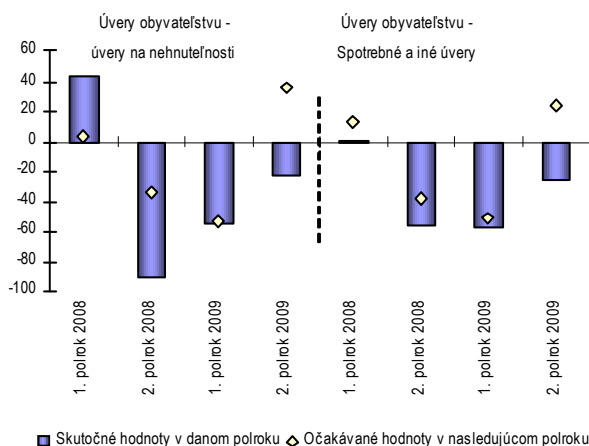
Pokračovalo sprísňovanie štandardov, aj keď miernejším tempom

Banky v priebehu celého roka 2009 štandardy a podmienky pri poskytovaní úverov domácnostiam sprísňovali. Na zvyšujúce sa riziká reagovali prehodnotením ponuky niektorých produktov a sprísnením štandardov pri posudzovaní príjmov, dĺžky a formy zamestnania a hlavne zabezpečenia

nehnutelnosťou. Tento trend sa najviac týkal sprísnenia štandardov v prípade ostatných úverov, ktoré tvoria zvyčajne bezúčelové úvery na nehnuteľnosti (tzv. americké hypotéky), a sú najviac citlivé na situáciu na trhu práce. Všeobecne pre všetky úvery na nehnuteľnosti, pomer výšky úveru k hodnote nehnuteľnosti, tzv. LTV, zostal pod úrovňou 100 % a banky sa vrátili pri poskytovaní výšky úverov ku konzervatívnejšej hranici okolo 70 % z hodnoty nehnuteľnosti.

Miera sprísňovania sa v priebehu roka znižovala, t. j. stále menej bánk pristupovalo k sprísňovaniu. Vzhľadom na stabilizáciu situácie na trhu v druhej polovici roka došlo v niektorých bankách k uvoľneniu niektorých podmienok.

Graf 9: Vývoj úverových štandardov na úvery obyvateľstvu

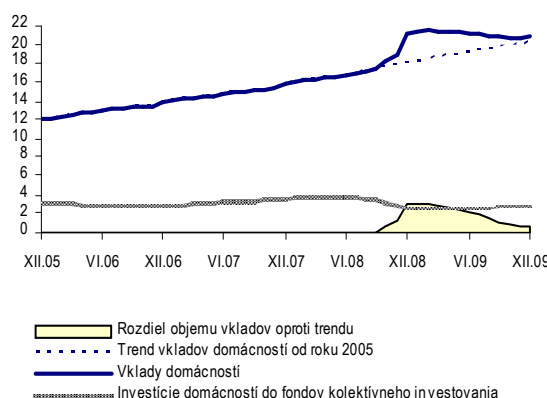
- Zdroj: NBS.
- Údaje sú uvedené vo forme čistého percentuálneho podielu počtu bánk, ako rozdiel medzi váženým percentuálnym podielom tých, ktorí uviedli zmiernenie a tých, ktorí uviedli sprísnenie úverových štandardov. do výpočtu nevstupujú banky, ktoré neidentifikovali žiadnu zmenu.
- Očakávania uvedené v danom polroku vyjadrujú očakávané hodnoty v nasledujúcom polroku.

Pokračoval výber prostriedkov vložených do bánk z dôvodu prechodu na euro

V poslednom štvrtroku 2008 vložili domácnosti do bánk významný objem vkladov. V porovnaní s trendmi pozorovanými od roku

2005 bol rozdiel objemu vkladov oproti trendu najvyšší v decembri 2008, keď dosiahol takmer 3,2 mld. EUR.. V priebehu roka 2009 bola takmer celá táto čiastka z bankového sektora vybraná (Graf 10).

Graf 10: Vývoj objemu vkladov domácností

- Údaje sú v mld. EUR.
- Zdroj: NBS.

Postup domácností pri vkladoch a výberoch nebol v tomto prípade determinovaný zmenami úrokových sadzieb. V decembri 2008, keď úrokové sadzby ponúkané bankami na novoprijaté vklady už reagovali na pokles trhových sadzieb, domácnosti aj tak vložili najväčší objem peňažných prostriedkov (Graf 10), čo potvrdzuje aj najvyššia miera obnovenia maturujúcich vkladov - až 237 %. Navyše, na konci roka 2009 banky neodvrátili pokračujúci výber vkladov (Graf 10) ani ponukou výrazne vyššieho úročenia, ktoré na rozdiel od roku 2008 dosiahlo v druhej polovici roka 2009 pozitívny spread oproti trhovým sadzbám.

Takéto agregátne správanie domácností je kombináciou viacerých dôvodov. Je pravdepodobné, že časť vkladov sa presunula do podielových fondov, ktoré na konci roka 2008 zaznamenali zvýšené redemácie súvisiace s negatívnym vývojom na svetových finančných trhoch. Takto by bolo možné vysvetliť iba menšiu časť z celkového poklesu (Graf 10). Pravdepodobným vysvetlením je aj priama snaha fyzických osôb zameniť korunovú

hotovosť za novú menu. Po konverzii sa tieto prostriedky vrátili z bankového sektora k ich pôvodnému účelu. Menej pravdepodobným sa ukazuje tvrdenie, že pokles objemu vkladov bol spôsobený dopadom krízy na domácnosti, ktoré museli siahnuť na vlastné finančné aktíva, keďže zostatky na bežných účtoch domácností v roku 2009 rástli.

Pokles úverovania podnikov zo strany bánk

Finančná kríza sa pomerne výrazne prejavila na objeme úverov, ktoré banky poskytli podnikovému sektoru. Kým ešte v roku 2008 banky zvyšovali objem prostriedkov poskytnutých podnikom, v roku 2009 celkový stav úverov pravidelne klesal. Celkový objem úverov podnikom od začiatku roka poklesol o 3,3 %. Financovanie pokleslo pri takmer všetkých typoch úverov, najvýraznejšie však pri prevádzkových úveroch. Úvery dlhodobejšieho charakteru si zachovali mierny medziročný rast.

Trend poklesu úverovania podnikov sa prejavil pomerne plošne na celom sektore. Viaceré banky zaznamenali medziročný pokles alebo len mierny rast úverov. Výraznejšie zvyšovanie úverov podnikom v bankách bolo skôr výnimkou.

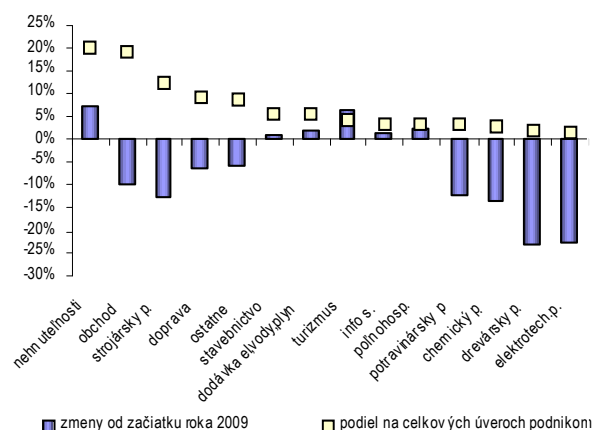
Obozretný prístup bánk obmedzil financovanie vo väčšine podnikových odvetví

Pokles financovania sa vzhľadom na opatnosť bánk prejavil v takmer všetkých odvetviach. Výrazne klesalo najmä financovanie v exportne orientovaných odvetviach a v odvetviach so významným prepadom tržieb. Banky tak významne obmedzili financovanie najmä v sektore obchodu, strojárskoho priemyslu a dopravy.

Na druhej strane, naďalej rástlo financovanie činností v oblasti nehnuteľností, ktoré medziročne stúplo o 8 %. Tento nárast však nie je prejavom dôvery bánk tomuto sektoru, príčinou je skôr dofinancovanie rozbehnutých projektov. Z podobného dôvodu rástli aj úvery v stavebníctve. Obozretný prístup bánk sa prejavoval pri nových projektoch

na nehnuteľnosti, ktoré banky financovali pri nižšej maturite a nižších objemoch.

Graf 11: Zmena objemu úverov v jednotlivých podnikových odvetviach od začiatku roka 2009

- Zdroj: NBS.

Banky pokračovali v sprísňovaní úverových štandardov, aj keď podiel bánk, ktoré štandardy sprísňovali, sa znižoval

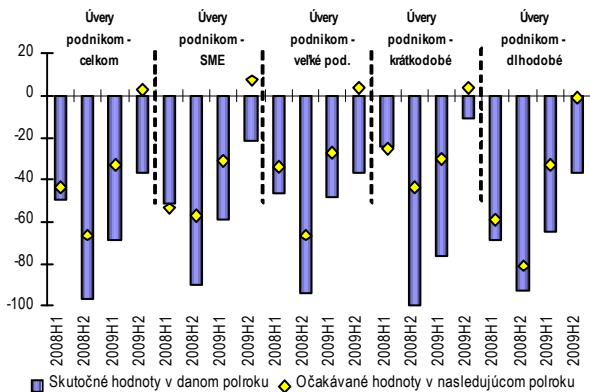
Ako už bolo spomínané, vývoj na trhu úverov v roku 2009 bol do veľkej miery ovplyvnený finančnou a ekonomickou krízou. Tá sa na trhu úverov prejavila jednak na správaní sa bánk, ale aj podnikov.

Banky v priebehu celého roka 2009 úverové štandardy sprísňovali, čo súviselo najmä so zhoršujúcou sa ekonomickou situáciou. Výrazne stúpili riziká vo vybraných sektoroch, kde banky v podstate úplne zastavili financovanie. Sprísnené podmienky sa prejavovali na vyšších úrokových maržiach, prísnejších požiadavkách na zabezpečenie a iných úverových podmienok.

Dynamika sprísňovania štandardov v sektore sa v priebehu roka zmiernovala. To znamená, že v priebehu roka stále menší počet bánk pristupoval k sprísňovaniu štandardov. V druhom polroku 2009 štandardy sprísnilo už len šesť bánk. To môže naznačovať zmenu v úverovom cykle v bankovom sektore. Podľa očakávaní väčšiny bánk, štandardy by sa v nasledujúcom polroku už sprísňovať nemali a

mali by ostať stabilné. Na druhej strane, zmiernovanie štandardov sa zatiaľ v najbližšom období neočakáva.

Graf 12: Vývoj úverových štandardov na úvery podnikom

- Zdroj: NBS.
- Údaje sú uvedené vo forme čistého percentuálneho podielu počtu bánk, ako rozdiel medzi váženým percentuálnym podielom tých, ktorí uviedli sprísňovanie a tých, ktorí uviedli zmiernovanie štandardov. do výpočtu nevstupujú banky, ktoré neidentifikovali žiadnu zmenu.
- Očakávania uvedené v danom polroku vyjadrujú očakávané hodnoty v nasledujúcom polroku.

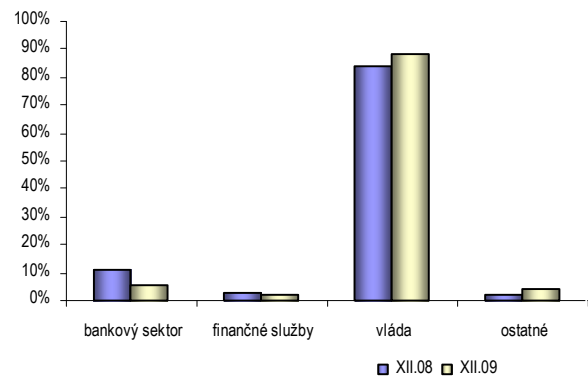
K poklesu objemu úverov prispel aj pomerne významný pokles záujmu podnikov o nové úvery. Podobne ako pri štandardoch v priebehu roka 2009 sa tempo poklesu dopytu po úveroch zmiernovalo, čo môže naznačovať zlepšujúcu sa situáciu v podnikovom sektore. Záujem klesol najmä z dôvodu poklesu investičných príležitostí v sektore, pričom tento trend bol významný v priebehu celého roka 2009. Dopyt po dlhodobějších úveroch bol aj v druhom polroku pomerne významne negatívny. Postupne rástol záujem o financovanie prevádzky.

V roku 2009 banky výrazne zvýšili investície do štátnych dlhopisov

Celkový objem cenných papierov v držbe bánk sa v priebehu roka 2009 znova zvyšoval. Na konci roka tvorili cenné papiere už takmer štvrtinu celkových aktív bánk.

Tento nárast bol takmer úplne tvorený investíciami do štátnych cenných papierov. Výrazne stúpili najmä domáce štátne dlhopisy. Na úrovni sektora vzrástli medziodročne o viac ako 3 mld. EUR, čo predstavuje nárast o takmer 50 %. Na rozdiel od predchádzajúcich rokov rástli nielen investície do slovenských štátnych dlhopisov, ale výraznejšie stúpili aj investície do zahraničných štátnych dlhopisov, a to o približne 730 mil. EUR. Takmer polovicu z nich tvorili dlhopisy Maďarska. Významný podiel mali tiež dlhopisy Poľska a Českej republiky.

Graf 13: Štruktúra portfólia dlhových cenných papierov podľa sektorov

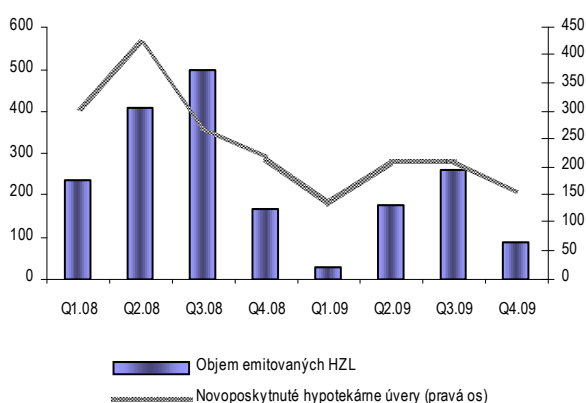
- Zdroj: NBS.

Jedným z dôvodov vysokého nárastu investícií do štátnych dlhopisov vo vybraných bankách bola existencia pomerne zaujímavého úrokového diferenciálu medzi štátnymi dlhopismi a zdrojmi z ECB/NBS. Zdroje z ECB/NBS sa tak použili na nákup štátnych dlhopisov, pričom prevažne sa využívali zdroje s ročnou maturitou. Podobnú stratégiu bánk bolo možné pozorovať aj v iných bankových sektoroch v zahraničí. Na druhej strane, je možné očakávať, že s ukončením splatnosti refinančných operácií banky zároveň odpredajú aj časť cenných papierov.

Znížený objem emitovaných hypotekárnych záložných listov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi

Celkový nominálny objem emitovaných hypotekárnych záložných listov v roku 2009 dosiahol hodnotu 550 mil. EUR, ostal teda značne pod úrovňou z predchádzajúcich rokov. Tento nižší objem emitovaných dlhopisov je spôsobený viacerými faktormi. Na prelome rokov boli dôvodom nižšieho objemu emisií najmä sťažené podmienky na finančných trhoch. Zároveň bol poskytnutý menší objem hypotekárnych úverov, čo obmedzilo potrebu nových emisií. Pri niektorých bankách je možné pozorovať aj vplyv zníženia povinnej miery krytia objemu hypotekárnych úverov z 90 na 70 %. Celkové krytie hypotekárnych úverov pokleslo v ročnom porovnaní z 91,2 % na 87,6 % ku koncu decembra 2009.

Graf 14: Vývoj objemu emitovaných HZL a novoposkytnutých hypotekárnych úverov

- Zdroj: NBS.
- Údaje na ľavej aj pravej osi sú v mil. EUR.

Dôvodom na nové emisie boli aj maturujúce hypotekárne záložné listy počas roka 2009. Niektoré banky tak novými emisiami dopĺňali portfólio, aby splňali povinné minimálne pokrytie poskytovaných hypotekárnych úverov. V niektorých prípadoch banky nahrádzali už aj emisie s ročnou maturitou s pomerne vysokými kupónovými sadzbami emitované v poslednom štvrtroku 2008.

Tomu, že situácia na primárnom trhu HZL sa zlepšila oproti prelomu rokov 2008 a 2009, nasvedčujú aj vyššie priemerné splatnosti a nižšie priemerné spready hypotekárnych záložných listov v posledných troch štvrtrokoch roka 2009. Nakoľko pomerne veľký objem HZL maturuje aj v roku 2010, dá sa očakávať emisia nových HZL v tomto roku aj v prípade stagnácie poskytovania hypotekárnych úverov.

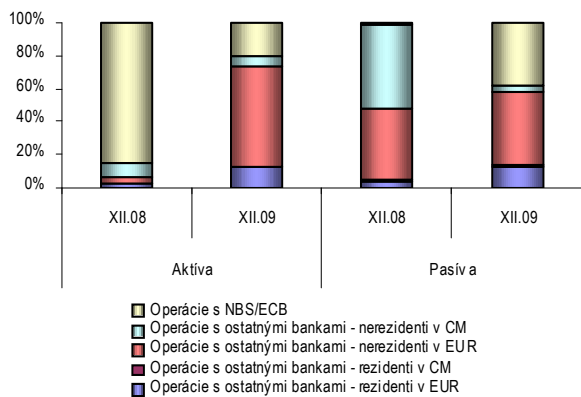
Po ukončení dvojtýždňových sterilizačných operácií s NBS a odleve zdrojov od zahraničných bánk sa počas roka 2009 zvýšil objem refinančných obchodov s ECB/NBS

Celkový objem medzibankových aktív ku koncu roka 2009 poklesol v medziročnom porovnaní o vyše 60 % a tvoril tak už len 13 % bilančnej sumy. Najväčšiu časť medzibankových aktív, vyše 50 %, tvorili operácie so zahraničnými bankami. Medzibankové pasíva poklesli v medziročnom porovnaní o vyše 50 % a tvorili tak 10 % bilančnej sumy. Zdroje od zahraničných bánk tvorili 48 %, zdroje od ECB 38 % týchto obchodov ku koncu roka 2009.

Uvedené zmeny boli do veľkej miery ovplyvnené prijatím eura. To malo vplyv na zníženie objemu prostriedkov poskytnutých NBS (ukončenie dvojtýždňových sterilizačných operácií zo strany NBS) a prijatých vkladov od zahraničných finančných inštitúcií.

Na druhej strane, od začiatku roka viaceré banky začali v čoraz väčšej miere využívať refinančné operácie s ECB/NBS. Kým v niektorých prípadoch využívali prevažne hlavné týždňové refinančné operácie (tzv. MRO - *main refinancing operations*), počas roka sa začali využívať v čoraz väčšej miere aj refinančné operácie dlhšej splatnosti (LTRO - *long-term refinancing operations*) so splatnosťou od 3 do 6 mesiacov a od 24. júna aj ročné.

Graf 15: Vývoj štruktúry medzibankového trhu

- Zdroj: NBS.

Zdroje získané od ECB/NBS banky premietli hlavne do štátnych dlhopisov a do medzibankového trhu

Jedným z dôvodov nárastu objemu refinančných operácií s ECB/NBS bolo relatívne nižšie úročenie tejto formy financovania, keď pre hlavné refinančné operácie aj LTRO platila od 13. mája 2009 ročná úroková sadzba 1 %. Banky tak vedeli dosiahnuť pomerne vysokú maržu aj investovaním do menej rizikových aktív. Aj preto časť takto získaných zdrojov banky investovali do cenných papierov, hlavne do slovenských štátnych dlhopisov a pokladničných poukázok. Okrem nákupu dlhopisov banky v niektorých prípadoch týmito zdrojmi nahrádzali dočasne časť volatilnejších pasív, ako vklady verejnej správy, resp. vklady od finančných inštitúcií a na aktívnej strane okrem nákupu dlhopisov ich pretransformovali aj do medzibankových operácií.

Podiel obchodov so zahraničnými bankami ostáva nad'alej výrazný

Okrem operácií s ECB/NBS tvorili najväčšiu časť medzibankových obchodov vykázaných ku koncu jednotlivých mesiacov tak na aktívnej ako aj na pasívnej strane vklady, resp. úvery so zahraničnými bankami (65 % až 75 % na pasívnej, 80 % až 90 % na aktívnej strane). Obchody so zahraničnými bankami sa

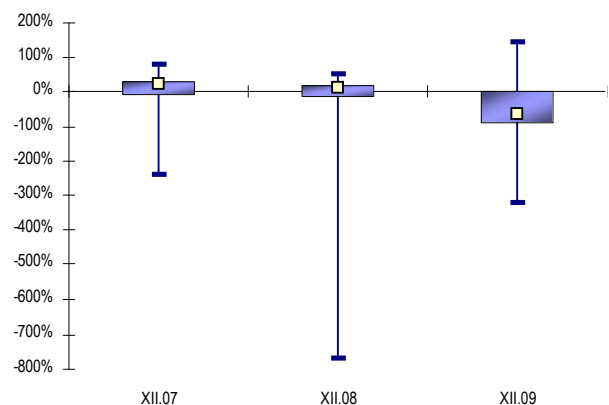
uzatvárajú prevažne v rámci skupiny tak na aktívnej ako aj na pasívnej strane, často priamo s materskou spoločnosťou. Iba v prípade niektorých bánk prevažovali obchody so zahraničnou bankou mimo skupiny. Vo všeobecnosti banky uzatvárali obchody so zahraničnými finančnými inštitúciami so splatnosťou do 1 roka.

Finančná pozícia bankového sektora

Medziročný prepád ziskovosti v sektore o polovicu

V porovnaní s predchádzajúcimi rokmi bol rok 2009 z pohľadu tvorby zisku v bankovom sektore najhorší. Ziskovosť celého sektora sa medziročne znížila o takmer 50 %, pričom koncoročný zisk dosiahol úroveň 250 mil. EUR. Tento negatívny vývoj zasiahol takmer všetky banky v sektore. Medziročne dokázali zvýšiť svoj zisk len štyri banky a jedna pobočka zahraničnej banky.

Graf 16: Distribúcia medziročných zmien v ziskovosti

- Zdroj: NBS.

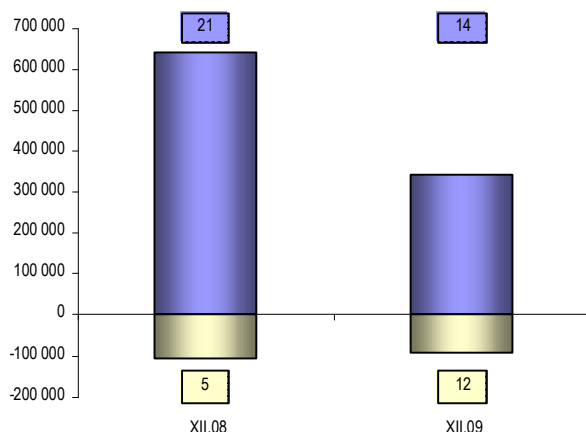
- Na zvislej osi sú medziročné zmeny ziskovosti k decembru daného roka (minimum, dolný kvartil, medián, horný kvartil a maximum)
- V grafe nie sú zahrnuté pobočky zahraničných bánk.

Okrem prepádu ziskovosti sektora o takmer polovicu, stúpol aj počet bánk, ktoré na konci roka 2009 dosiahli stratu. Celkovo dosiahlo

stratu 5 bánk a 7 pobočiek zahraničných bánk, pričom spoločne vytvorili stratu vo výške takmer 92 mil. EUR. V porovnaní s rokom 2008 objem straty síce poklesol, ale na druhej strane takmer celú stratu v roku 2008 vytvorila jedna banka.

Popri náraste počtu bánk, ktoré skončili v strate, klesla aj ziskovosť ostatných bánk. Nižšiu schopnosť ostatných bánk generovať zisk potvrdzuje aj fakt, že takmer polovicu z tohto zisku vytvorila jedna banka.

Graf 17: Veľkosť zisku a straty v bankovom sektore

- Zdroj: NBS.
- Údaje na zvislej osi sú v tisícoch EUR.
- Údaje v rámečkoch predstavujú počet bánk alebo pobočiek zahraničných bánk, ktoré dosiahli zisk alebo stratu.

Negatívny dopad ekonomickej krízy a prijatia eura na ziskovosť bánk

Negatívny vývoj v ziskovosti bánk v roku 2009 bol do veľkej miery ovplyvnený dvoma faktormi: svetová hospodárska kríza a zavedenie eura.

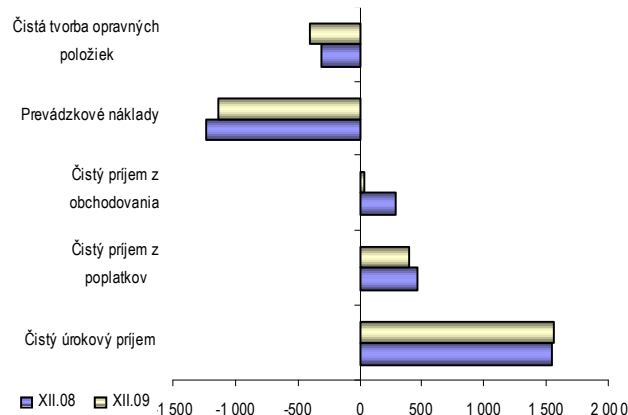
Finančná a najmä ekonomická kríza sa prejavila hlavne na úrokových príjmoch a poplatkoch, najmä vďaka poklesu aktivít klientov. Významne sa zhoršila kvalita úverov, čo bolo dôsledkom zhoršovania finančnej pozície podnikov a domácností. Podobný vývoj bol zaznamenaný aj v iných krajinách.

Pokles rastu úverov, resp. zníženie ich stavu spôsobili, že najvýznamnejšia položka príjmov bánk, úrokové príjmy, zaznamenala iba mierny rast. Pritom v minulých rokoch vďaka silnému rastu úverov pravidelne rástla dvojciferným tempom. Negatívne sa to prejavilo najmä pri podnikoch. Pri domácnostiach úrokové príjmy stúpili, keďže úvery stále rástli a zároveň mali banky väčšie možnosti pri úrokovej politike.

To, čo odlišovalo slovenský bankový sektor od zahraničných bankových sektorov pri vývoji ziskovosti, bolo prijatie eura. Najvýraznejšie sa to prejavilo pri poklese príjmov z obchodovania s devízami. Zavedením eura tiež došlo k odlevu peňažných prostriedkov od zahraničných bánk a k ukončeniu operácií s NBS na aktívnej strane, čo sa prejavilo na poklese úrokových príjmov z operácií s bankami.

Na druhej strane, na rozdiel od predchádzajúcich rokov, v oblasti prevádzkových nákladov sa banky správali „krízovo“ a skoro všetky banky medziročne znižovali položky prevádzkových nákladov.

Graf 18: Hlavné položky ziskovosti

- Zdroj: NBS,
- Údaje sú v mil. EUR.

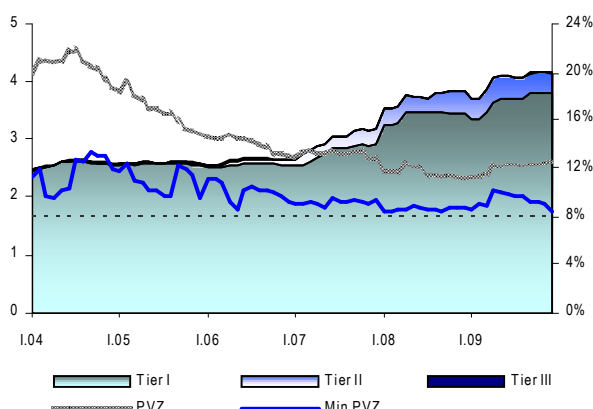
Zvyšovanie vlastných zdrojov v priebehu roka 2009

Banky počas celého roka 2009 pokračovali v trende posilňovania svojej kapitálovej pozície prostredníctvom navyšovania vlastných

zdrojov. Tento trend začal už v polovici roka 2007, keď sa objavili prvé náznaky krízy. Ide v podstate o obranný mechanizmus bánk, ktorým sa pripravujú na možný nárast strát v budúcnosti.

K decembru 2009 predstavovali vlastné zdroje bankového sektora sumu 4,2 mld. EUR, pričom medziročne prišlo k ich navýšeniu o 351,1 mil. EUR, resp. o 9,2 %. Medziročne svoje zdroje navýšilo 11 bánk, u 4 bánk došlo k ich medziročnému poklesu. Podstatné navyšovanie vlastných zdrojov bolo pozorované skôr v prvom polroku 2009 (banky navyšovali najmä najkvalitnejšiu zložku kapitálu, Tier 1 kapitál), a to hlavne prostredníctvom nerozdeleného zisku z minulých rokov.

Graf 19: Vývoj kapitálovej pozície v bankovom sektore

- Zdroj: NBS.
- Hodnoty za Tier 1, Tier 2 a Tier 3 na ľavej zvislej osi sú zobrazené v mld. EUR.
- Na pravej osi je ukazovateľ primeranosti vlastných zdrojov (PVZ) a minimálna hodnota PVZ v bankovom sektore.

Na druhej strane vlastné zdroje viacerých bánk na konci roka 2009 boli pod tlakom z dôvodu ich stratovosti. Zároveň sa pre rok 2010 výrazne znížil priestor na zvyšovanie vlastných zdrojov z nerozdeleného zisku, keďže ten zaznamenal už spomínaný medziročný pokles o takmer 50 %.

Dominantný podiel Tier 1 kapitálu

Pozitívom domácich bánk pri hodnotení ich kapitálovej pozície je vysoký podiel Tier 1 kapitálu. K decembru 2009 predstavovala táto najkvalitnejšia zložka kapitálu viac ako 90 % vlastných zdrojov, pričom medziročne táto položka zaznamenala pomerne významný nárast o 10,9 %. Ostatné kapitálové zložky netvorila až natoľko významnú časť vlastných zdrojov, pričom ich význam aj v roku 2009 naďalej klesal.

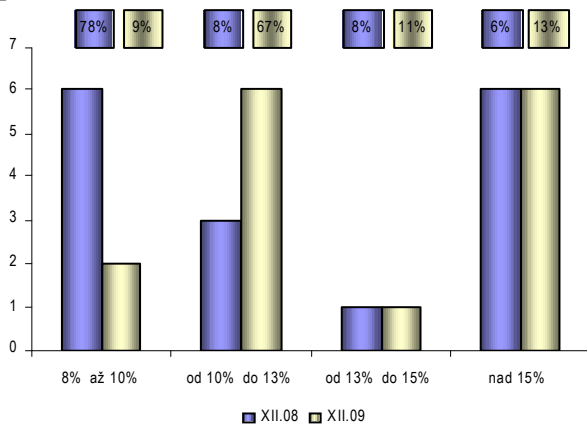
Vstup do eurozóny a s tým spojený pokles devízového rizika prispel k výraznému zníženiu rizikovo vážených aktív na trhovú riziká (medziročný pokles o 60 %). Táto systémová zmena mala viac-menej pozitívny vplyv na všetky banky v sektore.

Zníženie rizikovo vážených aktív na devízové riziko sa prejavilo aj na celkovom objeme rizikovo vážených aktív, ktoré medziročne poklesli o takmer 4 %, a to aj napriek rastu rizikovo vážených aktív v bankovej knihe. Napriek tomu, že táto najvýznamnejšia položka medziročne stúpala, jej rast bol podstatne pomalší ako v predošlých obdobiach. Dôvodom bol najmä pokles tempa úverovania, resp. jeho zastavenie vo vybraných sektoroch.

Ukazovateľ kapitálovej primeranosti na úrovni sektora rástol

Nárast vlastných zdrojov a pokles objemu rizikovo vážených aktív sa zákonite prejavili na náraste ukazovateľa kapitálovej primeranosti. Ku koncu decembra 2009 dosahoval ukazovateľ na úrovni sektora 12,6 %, pričom v priebehu roka bol pozorovaný jeho nárast o 1,4 %. Všetky banky spĺňali jeho minimálnu úroveň 8 %, pričom viaceré túto úroveň výrazne prekračovali. Snahou viacerých bánk tak bolo dosiahnuť v tomto krízovom období dostatočný kapitálový vankúš, pre prípad neočakávaných strát.

Graf 20: Rozloženie ukazovateľa kapitálovej primeranosti v sektore

- Zdroj: NBS.
- Na zvislej osi je počet bánk.
- Nad stĺpcami je podiel bánk na aktívach sektora.

Vývoj kreditného rizika bánk bol úzko napojený na vývoj v reálnej ekonomike

Vzhľadom na štruktúru bankového sektora a najmä charakter jeho aktivít, je rizikovosť bánk úzko spojená s vývojom v reálnej ekonomike. V roku 2009 bol vývoj domácej ekonomiky prelomový, keď po viacerých rokoch výrazného rastu slovenská ekonomika zaznamenala významný prepád. Prvé náznaky ekonomického poklesu sa objavili už v treťom štvrtroku 2008, pričom najvýraznejší prepád zaznamenala ekonomika v prvom a druhom štvrtroku 2009. Určité oživenie vo vybraných sektoroch nastalo v druhom polroku 2009. Z pohľadu ďalšieho vývoja rizikovosti v bankách, najmä z pohľadu kreditného rizika, bude veľmi dôležitá miera ekonomického oživenia a najmä jeho udržateľnosť.

Výrazne stúplo najmä kreditné riziko nefinančných spoločností

Ekonomický prepád v roku 2009 sa pomerne rýchlo prejavil aj na náraste rizikovosti v domácom bankovom sektore.

Krízou bol významne zasiahnutý najmä podnikový sektor. Takmer všetky sektory zaznamenali negatívny dopad na ich finančnú pozíciu, čo znížilo ich schopnosť uhrádzať

záväzky bankám. Po prepade v prvom polroku 2009 došlo k miernemu oživeniu, ktoré sa prejavilo najmä v exportne orientovaných sektoroch. Stále však môžeme hovoriť iba o krehkom oživení. Štatisticky síce nastalo určité oživenie, ale pri hodnotení absolútnych nárastov pozorujeme stále veľmi nízku úroveň produkcie a využívania kapacít. Za dôležitý indikátor dôvery v podnikovom sektore môžeme považovať najmä ochotu zamestnávať. Tá bola aj na konci roka 2009 stále veľmi nízka.

Kríza zasiahla jednotlivé podnikové odvetvia rozdielnou mierou. Rozdiely existovali aj v rámci jednotlivých podnikov. Už spomínaná mierna stabilizácia v druhom polroku sa týkala najmä exportne orientovaných podnikov a odvetví. Na druhej strane, ukazovateľ úvery v riziku, ktorý analyzuje vývoj vo finančnej situácii podnikov, voči ktorým majú banky vystavenie, sa v poslednom štvrtroku mierne zhoršil. Vývoj tohto ukazovateľa zároveň naznačuje rastúce rozdiely medzi bankami z pohľadu kvality ich podnikových portfólií.

V priebehu roka 2009 sa situácia zhoršovala v sektoroch orientovaných na domáci dopyt. Z pohľadu vystavenia bánk sa ako rizikový javí najmä sektor komerčných nehnuteľností. Pokles dopytu, pokles cien a pokles obsadenosti sa prejavili na zníženej schopnosti uhrádzať úvery bankám. Vývoj na trhu stále viac rozlišuje medzi jednotlivými projektmi z pohľadu ich kvality a umiestnenia. Predpokladáme, že práve v roku 2010 sa rozdiely medzi týmito projektmi prejaví aj na vývoji zlyhaných úverov v bankách. Vyššie riziko tohto sektora pre banky spočíva aj v relatívne vysokej koncentrácii z pohľadu veľkosti týchto úverov.

Kreditné riziko stúplo aj pri domácnostiach

Podobný vývoj ako v podnikovom sektore zaznamenali aj domácnosti. Aj keď v tomto prípade môžeme hovoriť o miernejšom dopade. Po výraznom náraste nezamestnanosti v prvom a druhom štvrtroku 2009 sa tempo rastu mierne stabilizovalo. Naďalej sú však domácnosti

vystavené pomerne veľkej neistote, čo súvisí so stabilitou oživenia v podnikovom sektore. Negatívne boli zasiahnuté najmä nižšie príjmové skupiny. Z pohľadu vystavenia bánk, tieto skupiny sú sústredené najmä pri spotrebiteľských úveroch a prečerpaniach. Tieto úvery zároveň zaznamenali aj najvyšší nárast zlyhaných úverov. Podiel nižších príjmových skupín na úveroch na bývanie je nižší, aj keď v posledných rokoch má tento podiel stúpajúcu tendenciu.

Samotný podiel zlyhaných úverov stúpol v priebehu roka 2009 iba o jeden percentuálny bod. Sektorové číslo však hlavne v poslednom štvrtroku 2009 bolo ovplyvnené predajom zlyhaných úverov vo vybraných bankách. V prípade niektorých bánk však môžeme hovoriť o pomerne výrazných nárastoch zlyhaných úverov.

Stabilný vývoj bankového sektora v oblasti likvidity

Stabilita bankového sektora v oblasti likvidity sa potvrdila aj v roku 2009. Z dlhodobého pohľadu je dôležité, že väčšina bánk stále pokrýva poskytovanie úverov zo stabilných klientskych zdrojov. Vyšší podiel volatilných zdrojov pri financovaní úverov vykazovali najmä pobočky zahraničných bánk. Situácia v oblasti krátkodobej likvidity sa nemenila. Naďalej takmer všetky banky plnili predpísaný ukazovateľ krátkodobej likvidity. Na druhej strane v rámci sektora sa prejavili rozdiely medzi bankami. Vybrané banky vykazovali vyššiu citlivosť na riziko likvidity, či už z krátkodobého alebo dlhodobého hľadiska.

Väčšina bánk v sektore odolná aj voči stresovému vývoju

Schopnosť bankového sektora zvládnuť stresový vývoj bola testovaná v rámci stresového testovania. V rámci stresových scenárov sme predpokladali opätovné zhoršovanie ekonomického vývoja doma a v zahraničí a rastúcu neistotu na finančných trhoch. Pomerne dobrú odolnosť voči

negatívne mu vývoju vykazoval bankový sektor ako celok. Aj v prípade výrazne negatívneho vývoja v domácej ekonomike a zvýšenému nárastu zlyhávania úverov, by väčšina bánk plnila požadované úrovne kapitálu.

Vzhľadom na štruktúru aktivít bánk, by v prípade nepriaznivého vývoja zaznamenali banky straty najmä z podnikových úverov. Vybrané banky vykazovali vysokú citlivosť aj na úvery domácnostiam. Zmierňujúci vplyv na simulované straty z úverov by mala mať vo vybraných bankách očakávaná tvorba zisku, najmä úrokových príjmov. Dôležitým faktorom stability bankového sektora na najbližšie dva roky však naďalej bude pomerne dobrá východiská situácia s ktorou vstupovali do krízy.

Sektor poisťovní

Pokles technického poistného¹

Vývoj poistného trhu charakterizovaný technickým poistným bol počas roka 2009 v rozhodujúcej miere ovplyvnený nepriaznivou ekonomickou situáciou. Po roku 2008, v ktorom bol zaznamenaný jeden z najsilnejších rastov za posledné obdobie, došlo v roku 2009 po prvýkrát v sledovanej histórii k poklesu technického poistného, pričom výraznejšie bol zasiahnutý sektor životného poistenia.

Úbytok technického poistného v životnom poistení bol spôsobený najmä výrazným znížením výšky poistného produktov investičného životného poistenia *tzv. unit-linked*, pri ktorých riziko investovania znáša klient poisťovne. Tieto produkty sa vyznačujú vysokou mierou flexibility, najmä pokiaľ ide o čiastočné výbery a možnosť úpravy výšky poistného.

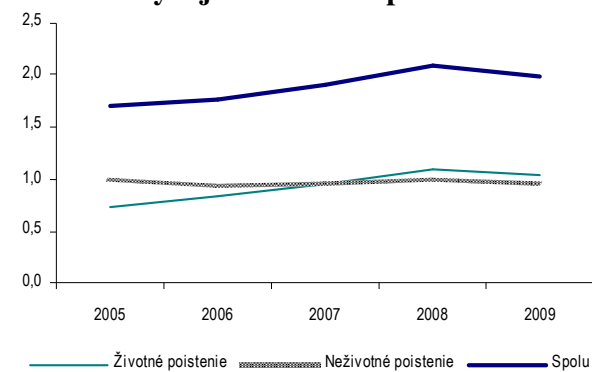
Druhým podstatným dôvodom poklesu životného poistenia bolo zníženie počtu

¹ Technické poistné možno definovať ako cenu, ktorá bola dojednaná v jednotlivých poistných zmluvách bez ohľadu na spôsob ich finančného vykazovania.

poistných zmlúv v klasickom životnom poistení, ktorého súčasťou sú produkty poistenia na smrť, na dožitie, zmiešané poistenie a pod. Odkupy a nárast počtu zmlúv, ktoré sa dostali do výplatnej fázy, patrili medzi hlavné príčiny negatívneho vývoja poistného v tomto segmente.

Sektor neživotného poistenia býva vo všeobecnosti menej ovplyvňovaný stavom reálnej ekonomiky ako sektor životného poistenia, čo bolo možné vidieť aj na vývoji technické poistného počas roka 2009. Hlavnou príčinou poklesu neživotného poistenia bol úbytok poistného v segmente poistenia áut².

Graf 21: Vývoj technického poistného

- Zdroj: NBS.
- Údaje sú v mld. EUR.

Celkové technické poistné dosiahlo v roku 2009 hodnotu 1,985 mld. EUR, čo v porovnaní s predchádzajúcim rokom predstavuje pokles o 5,5 %. Životné poistenie pokleslo o 6,4 % na 1,029 mld. EUR (doteraz najväčší medziročný úbytok poistného) a neživotné poistenie o 4,5 % na 0,956 mld. EUR.

Technické poistné za neživotné poistenie však nezahŕňa údaje za dve poisťovne, ktoré sa v priebehu roka 2009 transformovali na pobočky zahraničných poisťovní a nemajú vykazovaciu povinnosť. Pri vylúčení týchto

² Nižšie technické poistné v tejto skupine poistenia mohlo tiež z časti súvisieť so vstupom pobočky poisťovne z iného členského štátu EU na slovenský trh, ktorá však nemá vykazovaciu povinnosť a preto nemožno posúdiť jej vplyv na sektor poistenia áut.

poisťovní z údajov za rok 2008 by pokles technického poistného v neživotnom poistení predstavoval len 2,6 %.

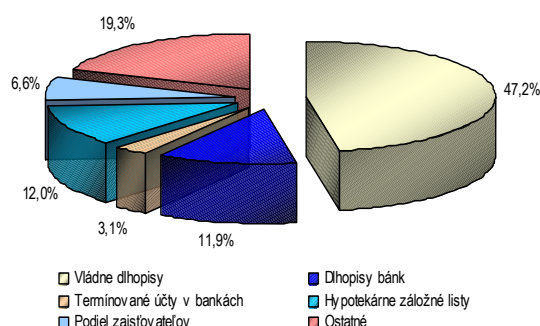
Zhoršujúce sa ekonomické prostredie v priebehu roka 2009 sa najviac prejavilo v zníženom záujme o poistné produkty, keď vo väčšine segmentov životného a neživotného poistenia došlo k poklesu novej produkcie, tak čo do počtu poistných zmlúv ako aj objemu poistného.

Technické rezervy a ich finančné umiestnenie

Technické rezervy poisťovní vzrástli počas roka 2009 o 11,3 % a dosiahli k 31.12.2009 hodnotu 4,477 mld. EUR. Hlavným zdrojom nárastu bolo životné poistenie, v ktorom dosiahli rezervy hodnotu 3,455 mld. EUR, kým v neživotnom poistení dosiahli rezervy hodnotu 1,022 mld. EUR.

Najväčší rast zaznamenala aj tento rok rezerva na krytie záväzkov z investovania v mene poistených. Najväčšia rezerva – rezerva na životné poistenie – vzrástla o 9,2 % na 2,589 mld. EUR. Jej podiel na celkových rezervách v životnom poistení postupne klesá, naďalej však ostáva vysoký a ku koncu roka 2009 dosiahol hodnotu 75,0 %.

Graf 22: Umiestnenie prostriedkov technických rezerv

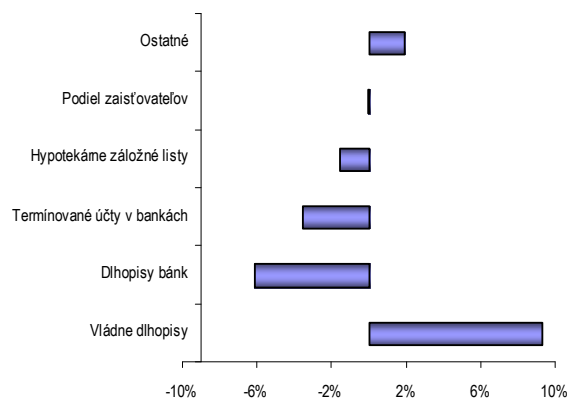

- Zdroj: NBS.

Štruktúra technických rezerv v neživotnom poistení sa oproti minulému roku výrazne nezmenila. Rezervy sa zvýšili o 4,0 %, pričom

najviac (o 5,7 %) vzrástla technická rezerva na poistné plnenia.

Graf 23: Umiestnenie prostriedkov technických rezerv ku koncu roka 2009

- Zdroj: NBS.
- Na grafe sú znázornené medziročné percentuálne zmeny investícií v daných nástrojoch

Technické rezervy okrem rezervy na krytie záväzkov z *unit-linked* poistenia dosiahli ku koncu roka 2009 hodnotu 3,785 mld. EUR. Pokrytie technických rezerv aktívami vzrástlo na 112 %. Poistovne zvyšovali najmä držbu štátnych cenných papierov a znižovali svoje vystavenie voči bankovým dlhopisom a termínovaným vkladom. Klesol tak podiel týchto investícií na celkovom umiestnení technických rezerv, ako aj ich objem.

Finančná pozícia poistného sektora

Napriek nepriaznivému vývoju poistného v roku 2009, ktorý sa podpísal pod nižší technický výsledok, sa celková finančná situácia poistného sektora v porovnaní s predchádzajúcim rokom zlepšila, keďže medziročný pokles na technickom účte bol prevážený nárastom zisku z finančných operácií.

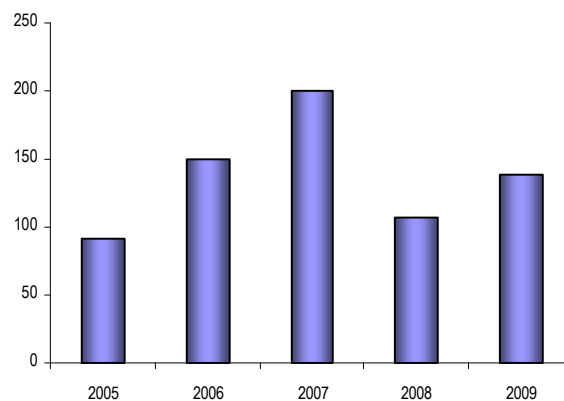
Napriek tomu sa u väčšiny poisťovní celkový hospodársky výsledok oproti predchádzajúcemu roku zhoršil. Nárast zisku celého sektora bol totiž v rozhodujúcej miere spôsobený nárastom zisku troch najväčších poisťovní.

Celkový zisk sa zvýšil o 28,4 % a dosiahol výšku 138,2 mil. EUR. Tiež sa zlepšili ukazovatele ziskovosti, ukazovateľ ROE stúpol z 8,9 % v roku 2008 na 10,4 %, ROA z 1,9 % na 2,3 %. Tieto hodnoty, rovnako ako celkový zisk poisťovní, však zaostali za úrovňami z rokov 2006 a 2007.

Finančný výsledok medziročne vzrástol o 201,3 mil. EUR, z čoho takmer 78 % tvoril nárast zisku z *unit-linked* produktov. Táto skutočnosť sa prejavila na náraste technickej rezervy na *unit-linked* produkty, čím zároveň poklesol technický výsledok životného poistenia. Celkovo sa technický výsledok poisťovní v porovnaní s rokom 2008 znížil o 173,9 mil. EUR, keď okrem nárastu spomínanej rezervy na *unit-linked* produkty prispeli k jeho poklesu tiež vyšší rast nákladov na poistné plnenia a ostatných technických nákladov oproti technickým výnosom.

Päť poisťovní zaznamenalo v roku 2009 stratu, čo je o dve menej ako v predchádzajúcom roku³.

Graf 24: Celkový zisk poisťovní

- Zdroj: NBS.
- Údaje sú v mil. EUR.

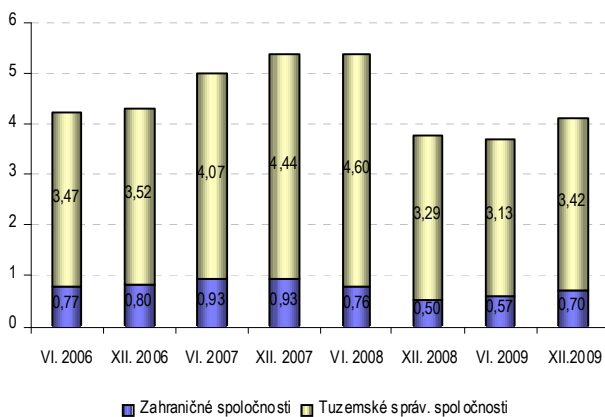
³ Poisťovne, ktoré sa počas roka 2009 transformovali na pobočky zahraničných poisťovní neboli do tohto počtu zahrnuté, taktiež bol zohľadnený vplyv zlúčenia dvoch poisťovní v roku 2009 do jednej.

Sektor kolektívneho investovania

Vývoj čistej hodnoty aktív (ďalej NAV) v prvom štvrtroku 2009 ešte v znamení negatívneho trendu z predošlého roka; od apríla došlo k oživeniu

Po tom, čo bol rok 2008 v kolektívnom investovaní na Slovensku poznačený sériou negatívnych trendov a udalostí sa v roku 2009 situácia najprv stabilizovala a neskôr došlo aj k jej zlepšeniu.

Graf 25: Vývoj čistej hodnoty aktív v podielových fondoch predávaných v SR

- Zdroj: NBS.
- Údaje na zvislej osi sú v mld. EUR.

Vývoj v prvom štvrtroku 2009 vo viacerých smeroch ešte výrazne nadväzoval na posledné mesiace predošlého roku. Čistá hodnota celkových aktív ako súčtu domácich aj tuzemsky distribuovaných zahraničných subjektov kolektívneho investovania ďalej klesala pomerne dynamickým tempom. Spôsobili to najmä turbulencie na globálnych finančných trhoch, a to na jednej strane priamo cez vystavenie voči aktívam, ktorých reálna hodnota klesala, na druhej strane v ešte väčšej miere nepriamo cez zníženie dôvery podielnikov a následné redemácie ich podielových listov. Počnúc aprílom spolu s obratom na finančných trhoch došlo k zmene trendu aj v sektore kolektívneho investovania na Slovensku. Rastúce ceny aktív a s nimi

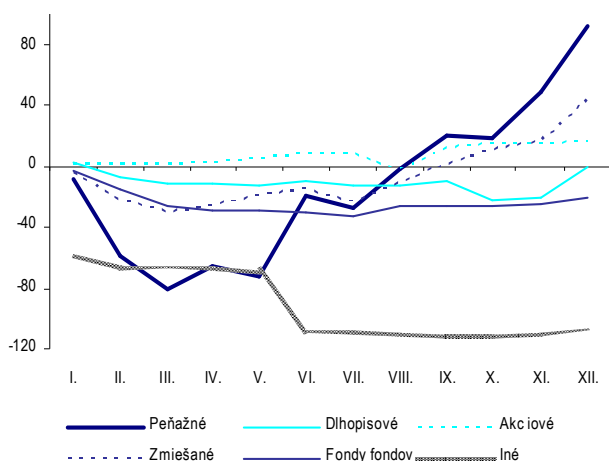
spojená kladná výkonnosť fondov a zväčšujúca sa vôľa investorov zhodnocovať finančné prostriedky formou investovania do tuzemských podielových fondov a zahraničných subjektov kolektívneho investovania sa prejavili postupným opätovným nárastom čistej hodnoty aktív v sektore. Objem spravovaného majetku sa dostal na úroveň z konca minulého roka niekedy v priebehu tretieho štvrtroku a do 31.12.2009 ešte vzrástol na 4,12 mld. EUR. To znamenalo medziročný prírastok čistej hodnoty aktív v súčte domácich aj zahraničných fondov o necelých 9 %. V porovnaní s objemom spravovaných aktív vo fondoch v období pred nástupom vlny výpredajov v septembri 2008 bola však veľkosť sektora vyjadrená čistou hodnotou aktív k poslednému dňu roka 2009 stále zhruba o štvrtinu menšia. Tempo rastu aktív v zahraničných subjektoch kolektívneho investovania (medziročne 40 %) bolo výrazne vyššie ako pri tuzemských podielových fondoch (4 %), čím bol na druhej strane iba kompenzovaný rýchlejší prepád spravovaného objemu v zahraničných subjektoch kolektívneho investovania z predchádzajúceho roka. Podiel tuzemských podielových fondov na aktívach celého sektora sa tým znížil o 4 p. b. na úroveň 83 %.

Rast spravovaného majetku v peňažných, akciových a zmiešaných podielových fondoch

Rozdelenie čistej hodnoty aktív do jednotlivých kategórií fondov sa v porovnaní koncov rokov 2008 a 2009 príliš nemenilo. Status najvýznamnejšej kategórie si dlhodobo udržiavajú fondy peňažného trhu s nezmeneným podielom 46 % aktív sektora. V prípade tuzemských podielových fondov dokonca ich zastúpenie mierne vzrástlo až na 52 %. Najväčší relatívny prírastok aktív zaznamenali vďaka najväčšiemu relatívnemu kladnému predaju akciové a zmiešané fondy, aj keď pri zmiešaných fondoch je decembrový prírastok ovplyvnený transformáciou uzavretých fondov na zmiešané fondy. Najmä pri akciových, ale do istej miery aj

pri zmiešaných fondoch, k tomu ešte prispelo zhodnotenie aktív v ich portfóliách. Záporné kumulatívne čisté predaje za celý rok 2009 zapríčinili pokles objemu spravovaných aktív v kategóriách fondov fondov a predovšetkým iných fondov.

Graf 26: Mesačný vývoj kumulatívnych čistých predajov tuzemských otvorených podielových fondov za rok 2009

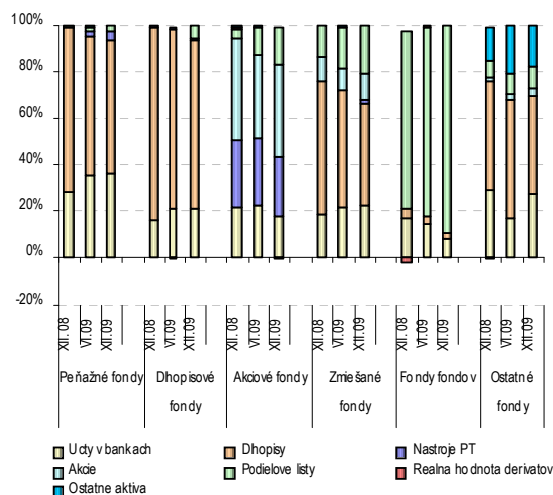

- Zdroj: NBS.
- Údaje na zvislej osi sú v mil. EUR.

Zmeny v štruktúre portfólií jednotlivých kategórií podielových fondov

V štruktúre portfólií jednotlivých kategórií fondov dochádzalo počas roka 2009 k určitým pozvoľným zmenám. Peňažné, dlhopisové a zmiešané fondy zaznamenali zvýšenie podielu prostriedkov na účtoch v bankách na úkor dlhopisových investícií, ktoré však stále ostali dominantné pre tieto kategórie fondov. Spoločným trendom pre všetky kategórie fondov bol v sledovanom období nárast objemu aj váhy investícií do podielových listov iných podielových fondov.

Graf 27: Porovnanie štruktúry majetku v jednotlivých kategóriách fondov k decembru 2008 a 2009

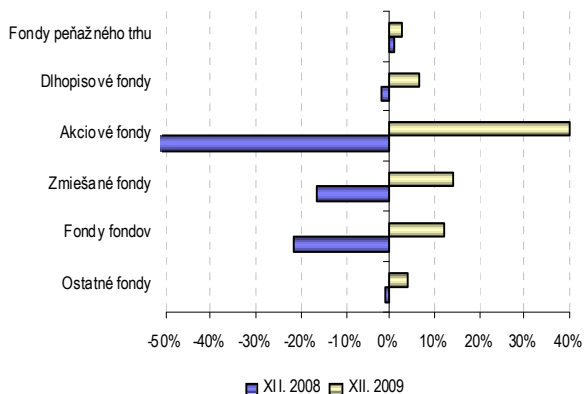
- Zdroj: NBS.

Návrat ku kladnej výkonnosti

Výkonnosť fondov kolektívneho investovania v roku 2009 najviac ovplyvnil rast hodnoty aktív na finančných trhoch predovšetkým v období od apríla do novembra, a to najmä vďaka zhodnoteniu akcií. Všetky kategórie fondov k 31. 12. 2009 vykazovali pozitívny medziročný výnos. V prípade zmiešaných fondov, fondov fondov a hlavne akciových fondov, všetko kategórií s výrazným zastúpením majetkových cenných papierov, boli dosiahnuté výkonnosti na úrovni dvojciferných hodnôt. Toto výrazne kontrastuje s rokom 2008, keď pod vplyvom vrcholiacej finančnej krízy pri všetkých kategóriách fondov, s výnimkou peňažných, došlo k nominálnemu znehodnoteniu investícií. Pri dlhodobejšom pohľade na výkonnosť je zrejmé, že ani priaznivý vývoj z roku 2009 nepostačoval na úplné vymazanie strát spôsobených turbulenciami na finančných trhoch v rámci súčasnej krízy, keďže anualizovaný výnos akciových fondov, zmiešaných fondov a fondov fondov sa za obdobie rokov 2007 až 2009 nachádza v červených číslach.

Zisk správcoských spoločností v sektore kolektívneho investovania sa medziročne znížil o 41 % na úroveň 5 mil. EUR. Tento výrazný pokles je predovšetkým spôsobený zhruba o štvrtinu nižšou priemernou čistou hodnotou aktív za jednotlivé mesiace roka 2009 v porovnaní s predošlým rokom, kde až v jeho závere došlo k mohutným redemáciám. Odplaty správcoských spoločností sú totiž naviazané práve na objem majetku v ich správe. Stratové hospodárenie vykázali dve správcové spoločnosti.

Graf 28: Porovnanie priemerných ročných výkonností otvorených podielových fondov podľa jednotlivých kategórií

- Zdroj: NBS.
- Údaje na vodorovnej osi sú v % za rok.
- Fondy sú vážené čistou hodnotou majetku.

Sektor dôchodkového sporenia

Starobné dôchodkové sporenie

Rast čistej hodnoty majetku pokračoval dynamickým tempom

Čistá hodnota majetku v celom systéme druhého piliera vzrástla počas roka 2009 o 669 mil. EUR, resp. v relatívnom vyjadrení o 30 %. Ku koncu roka dôchodkové správcové spoločnosti spravovali majetok v čistej hodnote 2,9 mld. EUR. Z dôvodu prevodu majetku

z dôchodkových fondov do Sociálnej poisťovne za tých sporiteľov, ktorí sa rozhodli pre odchod z druhého piliera bol absolútny prírastok majetku za rok 2009 nižší ako v roku 2007, avšak vyšší ako v roku 2008, ktorý bol analogicky ovplyvnený výstupmi. Za rok 2009 bol z druhého piliera do Sociálnej poisťovne za sporiteľov opúšťajúcich systém prevedený majetok vo výške 109 mil. EUR⁴.

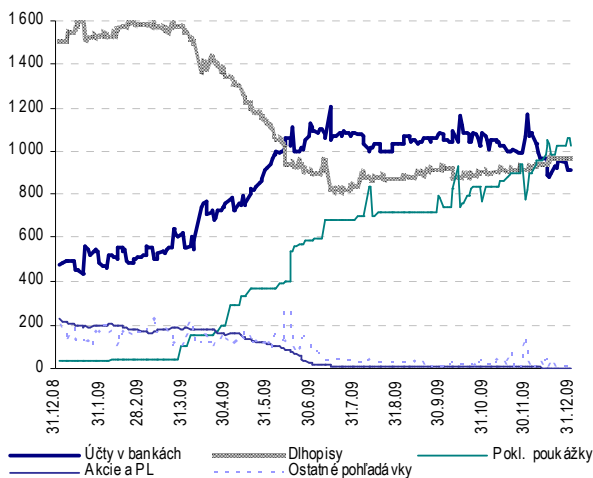
Rozdelenie objemu majetku medzi tri typy fondov ostalo nezmenené. Zhruba dve tretiny tohto objemu sa nachádzali v rastových fondoch, niečo menej ako tretina vo vyvážených a marginálny zvyšok v konzervatívnych.

Nová investičná stratégia dôchodkových správcoských spoločností viedla k zmenám v zložení portfólia

Zloženie portfólia aktív vo fondoch druhého piliera dôchodkového sporenia zaznamenalo v roku 2009 výraznú zmenu. Dôchodkové správcové spoločnosti sa pre tieto zmeny rozhodli predovšetkým vzhľadom na novú právnu úpravu odplát pre dôchodkové správcové spoločnosti. Tá totiž spolu s tým, že zaviedla nový druh odplaty naviazaný na výkonnosť dosiahnutú vo fondoch, priniesla aj povinnosť dopĺňania majetku z vlastných zdrojov dôchodkovej správcovskej spoločnosti v prípade, že zákonom definovaná výkonnosť za sledované obdobie je záporná. Sledovaným obdobím sa pritom rozumie každých šesť po sebe nasledujúcich mesiacov. V reakcii na túto úpravu všetky dôchodkové správcové spoločnosti značne pozmenili svoju investičnú stratégiu a optimalizovali portfólio tak, aby minimalizovali jeho volatilitu na danom horizonte, a aby čo možno najviac eliminovali riziko dopĺňania majetku.

⁴ Zdroj: Sociálna poisťovňa.

Graf 29: Vývoj objemu základných zložiek majetku vo fondoch DSS

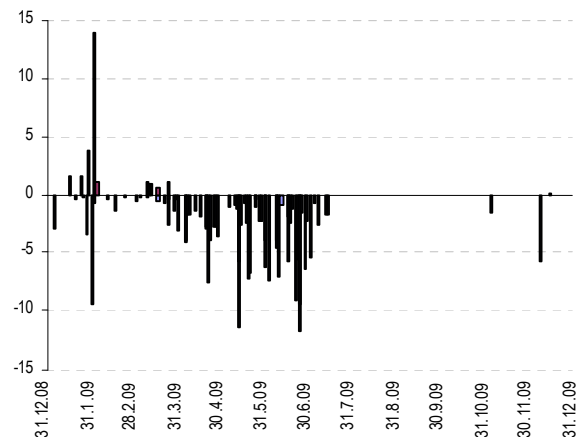
- Zdroj: NBS.
- Údaje na zvislej osi v mil. EUR.

Úzka súvislosť medzi novou legislatívou a strategickými presunmi v rámci agregátneho portfólia je zrejmá z načasovania zmien v portfóliu do obdobia medzi schválením novely zákona o starobnom dôchodkovom sporení (marec) a začiatkom jej účinnosti (júl). Mimo tejto periódy si portfólio v rámci roka 2009 udržiavalo relatívne konštantné zloženie z pohľadu rozdelenia do základných tried aktív.

Hlavným zásahom do portfólia za účelom zníženia jeho volatility bol takmer úplný výpredaj akcií a podielových listov. Podiel akciovej zložky klesol z 9,8 % čistej hodnoty majetku na začiatku roka na 0,9 % k 1.7.2009. V priebehu druhého polroka potom ešte došlo k ďalšiemu zníženiu relatívneho zastúpenia na koncoročných 0,1 %. Ešte počas prvého štvrtroka sa čisté predaje akcií pohybovali na mierne zápornej úrovni, t. j. väčší objem akcií a podielových listov bol do fondov nakúpený, ako predaný. Počnúc aprílom až do konca roka 2009 dôchodkové správcovské spoločnosti už uskutočňovali iba predaje akcií a podielových listov, pričom akciové trhy práve v marci zastavili svoj prepád a následne až do októbra prakticky nepretržite rástli o desiatky percent. Takmer celé vystavenie v sektore voči akciám ostalo koncentrované

do rastového a vyváženého fondu jednej dôchodkovej správcovskej spoločnosti, keď iba tieto dva fondy si ku koncu roka udržiavali podiel týchto aktív okolo 1 %.

Graf 30: Objem denných nákupov a predajov akcií a podielových listov vo fondoch DSS

- Zdroj: NBS.
- Údaje na zvislej osi v mil. EUR.
- Kladné hodnoty znamenajú nákup cenných papierov, záporné predaje.

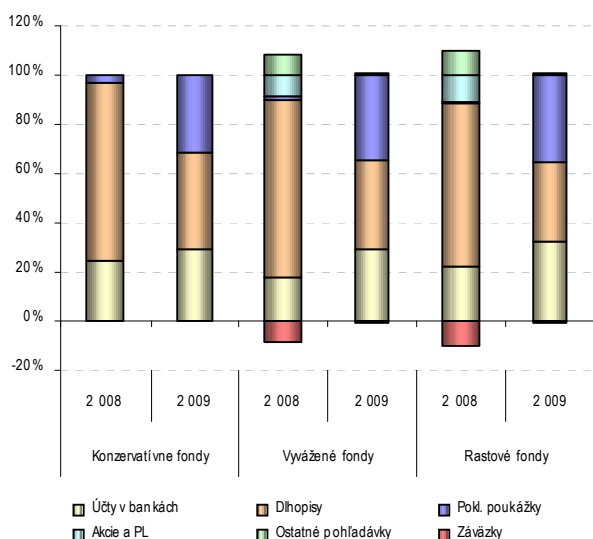
Druhým prejavom reštrukturalizácie portfólia bolo rapídne zníženie objemu a podielu dlhopisovej zložky. Kým na začiatku roka 2009 dlhopisy tvorili jednoznačne dominantnú časť portfólia s približne dvojtretinovým podielom na celkovej čistej hodnote majetku, v priebehu apríla až júna sa ich zastúpenie znížilo o polovicu. Počas druhého polroka sa už váha dlhopisovej zložky významnejšie nemenila a na jeho konci dosiahla úroveň 33,1 %.

Počnúc prelomom prvého a druhého štvrtroka začali dôchodkové správcovské spoločnosti smerovať prostriedky uvoľňované odpredajom akcií a dlhopisov a prostriedky z priebežných príspevkov do druhého piliera, do pokladničných poukázok. Dovtedy minimálny 1,5 %-ný podiel pokladničných poukázok sa do júna zvýšil na 23 % a ďalej pokračoval v raste až na hodnotu 35,3 % k 31.12.2009. Pokladničné poukážky na konci

roka už tvorili najväčšiu triedu aktív v portfóliu druhého piliera. Pokladničné poukážky nakúpené do fondov sa obmedzovali výlučne na región eurozóny.

Príklon ku konzervatívnejšej investičnej stratégii ako aj pomerne nárazové odpredaje väčšieho objemu cenných papierov sa prejavili akumuláciou prostriedkov na bežných a termínovaných účtoch v bankách, ktorých podiel na čistej hodnote majetku v sektore kulminoval v priebehu júla na úrovni okolo 42 %. Neskôr bola časť týchto prostriedkov zainvestovaná do iných aktív a podiel majetku na bankových účtoch klesol na koncoročný 31,5 %.

Graf 31: Porovnanie štruktúry majetku v jednotlivých typoch fondov DSS k decembru 2008 a 2009

- Zdroj: NBS.

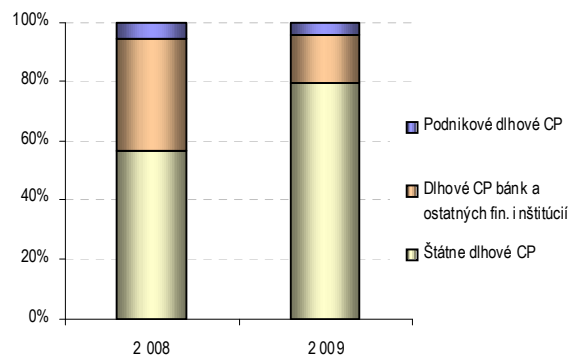
Pokiaľ ide o štruktúru majetku z pohľadu jednotlivých typov fondov, tá po prakticky kompletnom odstránení akciovej zložky z vyvážených a rastových fondov a substitúciou medzi dlhopismi a pokladničnými poukážkami vo všetkých troch typoch ešte ďalej skonvergovala. V prípade, ak sa štruktúra v súčasnosti výrazne homogenizovaných portfólií dôchodkových fondov nezmení, môže to vytvárať opodstatnenú pochybnosť

o zákonnej povinnosti vytvárať a spravovať tri druhy dôchodkových fondov.

Zmeny nastali aj vo vnútornej štruktúre dlhopisového portfólia

Dôsledkom reštrukturalizácie portfólia boli okrem samotného zníženia podielu dlhopisovej zložky aj zmeny v jeho vnútornej štruktúre. Asi najpodstatnejšou z nich je zníženie objemom váženej zostatkovej splatnosti na 1,1 roka ku koncu decembra 2009, čo je v medziročnom porovnaní o viac ako jeden a pol roka menej. Predaj a postupné maturovanie dlhopisov s relatívne dlhšími zostatkovými splatnosťami a ich nahradenie emisiami s kratšou zostatkovou maturitou bol pravdepodobne ďalším z cieľných krokov zameraných na zníženie volatility celkového portfólia, ktorý prispel aj k zníženiu jeho durácie. Rovnakú motiváciu treba hľadať aj za akumuláciou veľkého objemu pokladničných poukážok, ktorých originálna splatnosť je najčastejšie jeden rok alebo 6 mesiacov.

Graf 32: Porovnanie štruktúry portfólia dlhových cenných papierov fondov DSS k decembru 2008 a 2009

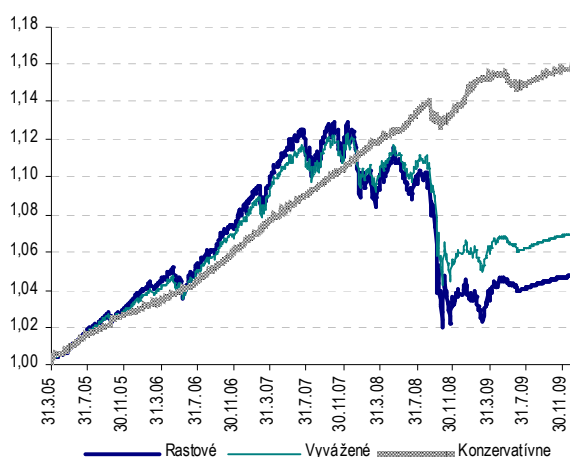
- Zdroj: NBS.

Pozitívny vplyv na obmedzenie neočakávaných výkyvov cien dlhových nástrojov portfólia smerom nadol, tento krát z dôvodu kreditného rizika, by mala mať aj zvýšená expozícia voči cenným papierom emitovaným štátnymi inštitúciami. Podiel dlhových cenných papierov s prívlastkom

štátne, t.j. súčet štátnych dlhopisov a pokladničných poukázok, na celkovom objeme dlhových cenných papierov vzrástol v priebehu roka z 57 % na 80 %. Nielen podielovo, ale aj objemovo sa znížila prítomnosť dlhových nástrojov bánk a ostatných finančných inštitúcií. V nízkej miere okolo 5 % ostali zastúpené dlhopisy korporátnych emitentov.

Medziročná výkonnosť všetkých typov fondov opäť v kladných číslach

Graf 33: Vývoj aktuálnej hodnoty dôchodkovej jednotky v jednotlivých typoch fondov

- Zdroj: NBS.

Vývoj vážených aktuálnych hodnôt dôchodkových jednotiek vo vyvážených a rastových fondoch, ale čiastočne aj v konzervatívnych fondoch, pokračoval v prvom štvrtroku 2009 v pomerne volatilnom priebehu typickom pre obdobie od vypuknutia finančnej krízy. Trajektória aktuálnych hodnôt dôchodkových jednotiek úzko kopírovala trendy na globálnych akciových trhoch, aj keď s menšími amplitúdami, vzhľadom na niečo menej ako 10 %-ný podiel akciovej zložky v tom čase. Neskôr, s postupným výpredajom akcií z fondov, sa volatilita začala znižovať, rovnako ako korelácia s akciovými indexmi. Počnúc druhým polrokom sa fluktuácie úplne vytratil a aktuálne hodnoty dôchodkových

jednotiek až do konca roka rástli. Paralelný vývoj aktuálnych hodnôt dôchodkovej jednotky pre všetky tri typy fondov iba ďalej dokumentuje ich výraznú podobnosť.

Čiastočne pozitívne možno hodnotiť, že medziročná priemerná výkonnosť⁵ vyvážených a rastových fondov sa v závere roka preklopila do kladných čísel, prvýkrát od septembra 2008. K 31.12.2009 bolo v týchto fondoch dosiahnuté medziročné nominálne zhodnotenie na úrovni 0,8 %, resp. 0,7 %. Na druhej strane treba podotknúť, že za náhlým zlepšením výkonnosti je predovšetkým bázický efekt vzťahujúci sa na prudký pokles aktuálnych hodnôt dôchodkových jednotiek po páde Lehman Brothers. Najvyššie zhodnotenie investícií priniesli sporiteľom aj v roku 2009 konzervatívne fondy. Decembrová hodnota 1,6 % je však v porovnaní s výnosom za rok 2008 nižšia. Vzhľadom na spotrebiteľskú infláciu na Slovensku v roku 2009 vo výške

⁵ Priemerná ročná výnosnosť pre daný typ dôchodkových fondov bola vypočítaná ako vážený priemer percentuálnych medziročných zmien denných hodnôt dôchodkových jednotiek príslušných dôchodkových fondov. Percentuálna medziročná zmena denných hodnôt dôchodkových jednotiek k 31.12.2009 (PMZDHDJ_{31.12.2009}) je:

$$PMZDHDJ_{31.12.2009} = \left(\frac{DJ_{31.12.2009}}{DJ_{31.12.2008}} - 1 \right) * 100\%$$

kde DJ je hodnota dôchodkovej jednotky za príslušný deň.

Váhou bol podiel čistej hodnoty majetku (NAV) príslušného fondu na súčte NAV fondov rovnakého druhu.

Udávaná výnosnosť je nominálna, čo znamená, že od nej nie je odpočítaná inflácia. Pri určení výnosnosti rôznych foriem investovania sa bežne udáva nominálna výnosnosť, pričom pri výpočte sa použila štandardná zákonná metodika.

Uvedená výnosnosť však nie je výnosom sporiteľa na jeho osobnom dôchodkovom účte, ktorý je u každého individuálny.

Vstupnými údajmi boli hodnoty dôchodkových jednotiek jednotlivých dôchodkových fondov, predložené dôchodkovými správcovskými spoločnosťami Národnej banky Slovenska za dni 31.12.2008 a 31.12.2009, ktoré sú tiež zverejnené na internetovej stránke Národnej banky Slovenska.

0,9 % jedine konzervatívne fondy dokázali v priemere zabezpečiť kladný reálny výnos.

Tabuľka 2: Ročná výnosnosť dôchodkových fondov k decembru 2009

Typy fondov	Vážený priemer
Konzervatívne fondy	1,6 %
Vyvážené fondy	0,8 %
Rastové fondy	0,7 %

- Zdroj: NBS.
- Metodika je definovaná v poznámke pod čiarou 11

Doplňkové dôchodkové sporenie

Stabilný medziročný rast čistej hodnoty aktív

Čistá hodnota aktív fondov tretieho piliera dôchodkového sporenia pokračovala v rastovom trende, keď k decembru 2009 dosiahla hodnotu 1,047 mld. EUR s medziročným prírastkom 12 % (resp. polročným 6,9 %). Rast NAV bol zaznamenaný u všetkých doplnkových dôchodkových spoločností.

Rastúci podiel dlhopisov v majetku fondov

Aj koncom roka 2009 bola prevažná väčšina majetku doplnkových dôchodkových fondov (71,9 %, resp. 753,2 mil. EUR) investovaná do dlhopisových investícií. Podiel dlhopisovej zložky portfólia zaznamenal ku koncu sledovaného obdobia výrazný medziročný nárast o 24,9 %, na úkor poklesu investícií investovaných do bánk (o 18 % na hodnotu 247,3 mil. EUR). Stúpol podiel akciovej zložky portfólia na 49,2 mil. EUR.

Podobne ako v predchádzajúcom období, aj k decembru 2009 sa väčšina spravovaného majetku (96,1 %, resp. 1,006 mld. EUR) nachádzala v príspevkových fondoch doplnkových dôchodkových spoločností.

, pričom majetok v nich uložený mal v súčte všetkých príspevkových fondov rovnaké pomerné zastúpenie ako majetok celkom,

s výraznou prevahou dlhopisovej zložky portfólia (71,9 %). Naopak, na rozdiel od predchádzajúceho hodnoteného obdobia k júnu 2009, zmenilo sa rozloženie majetku vo výplatných fondoch doplnkových dôchodkových spoločností, keď boli k decembru 2009 vyše dve tretiny majetku (73 %) investované do dlhopisov a zvyšok v zmysle stratégie do konzervatívnych bankových účtov, kým k júnu bolo do dlhopisov investovaných 55 % z majetku fondov.

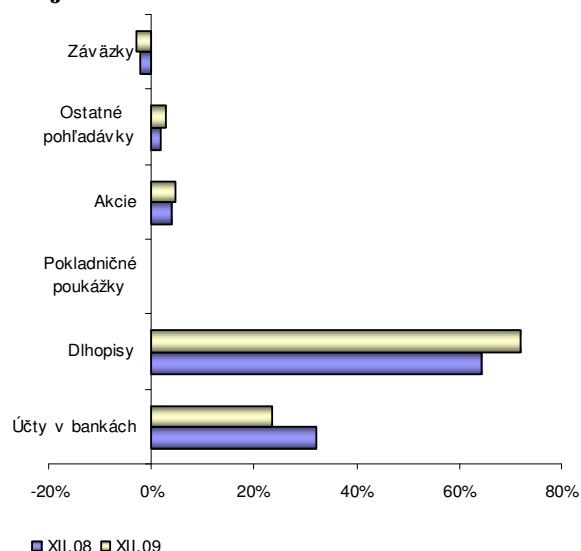
V rámci príspevkových fondov každá doplnková dôchodková spoločnosť spravuje jeden fond, ktorý je nosný z pohľadu fungovania spoločnosti a ktorý objemom spravovaných aktív dominuje. Takýto fond je zameraný na „bežného“ záujemcu o doplnkové dôchodkové sporenie a vyznačuje sa v zásade vyváženou investičnou stratégiou. V priemere tieto fondy alokujú štvrtinu spravovaného majetku na účty v bankách, predovšetkým termínové a zvyšné tri štvrtiny do dlhopisov. Zastúpenie akcií leží pod úrovňou dvoch percent. Rizikovo vyprofilovanejší klienti majú možnosť sporiť si na jednej strane v konzervatívnych fondoch, ktoré sú v ponuke dvoch doplnkových dôchodkových spoločností a na strane druhej v troch rastových, resp. akciových fondoch. Hlavne druhá z uvedených skupín fondov predstavuje oproti univerzálnym „veľkým“ fondom reálnu alternatívu z hľadiska výnosovo-rizikového nastavenia. Podiel akciovej zložky sa v nich pohybuje od 40 % do 50 %, pričom táto je v závislosti od konkrétneho fondu tvorená prevažne priamymi investíciami do individuálnych akciových titulov, alebo expozíciou voči akciovým podielovým fondom (v drvivej väčšine ETF fondom⁶), alebo kombináciou oboch. Okrem toho výraznejšie investujú do dlhových cenných papierov. Zloženie

⁶ ETF fondy (Exchange traded funds) sú voľne obchodovateľné akciové fondy zamerané na kopírovanie výnosu zvoleného akciového indexu.

portfólia rastových fondov je adekvátne ich deklarovanému zameraniu aj napriek tomu, že objem nimi spravovaného majetku je pomerne nízky.

Nadpolovičná väčšina (51,9 %, resp. 391,1 mil. EUR) dlhopisových investícií fondov doplnkových dôchodkových spoločností bola investovaná do štátnych dlhopisov, a skoro tretina (32,2 %) do dlhopisov bánk. Bezmála všetky dlhopisové investície (96,8 %) boli vedené v mene euro.

Graf 34: Podiel jednotlivých druhov investícií na celkovom objeme spravovaného majetku

- Zdroj: NBS.
- Podiel pokladničných poukážok bol k sledovanému obdobiu – 31.12.2009 - na zanedbateľne nízkej úrovni (0,1 %).

Výkonnosť fondov tretieho dôchodkového piliera

Medziročná výkonnosť fondov doplnkových dôchodkových spoločností sa v niektorých fondoch ku koncu roka 2009 pohybovala na dvojcifernej úrovni⁷. V prípade príspevkových fondov sa výkonnosť za jednotlivé fondy pohybovala v intervale od - 1,04 % až do 15,84 % (vážený priemer

⁷ Zdroj: doplnkové dôchodkové spoločnosti.

za všetky príspevkové fondy k 31.12.2009 predstavoval výrazne vyššiu hodnotu: 3,6 %⁸, v porovnaní s hodnotou ku koncu polroka 2009 - 0,19 % ako aj s hodnotou z konca roka 2008 - 2 %). Vo všeobecnosti vyššie výnosy dosiahli v roku 2009 príspevkové fondy rastového zamerania, v ktorých si však sporí iba minoritný podiel zo všetkých účastníkov doplnkového dôchodkového sporenia. Výkonnosť výplatných fondov tretieho dôchodkového piliera sa až na jeden fond, ktorý dosiahol zápornú výkonnosť, pohybovala v kladných číslach do 2,33 %, pričom vážený priemer za tieto fondy predstavoval 1,6 % (v porovnaní s hodnotou k júnu 2009 0,74 % a s hodnotou k decembru 2008 1,4 %).

⁸ Do výpočtu nebola zahrnutá výkonnosť za konzervatívny príspevkový fond DDS Tatra banky, nakoľko údaj nie je k dispozícii, NAV tohto fondu predstavuje 0,2% z hodnoty NAV za príspevkové fondy celkom.

ANALYTICKÉ DÁTA (TABUĽKOVÁ ČASŤ)

Banky a pobočky zahraničných bánk

Štruktúra aktív a pasív bánk a pobočiek zahr. bánk (objemové údaje v tis. EUR)

	Objem spolu (k 31.12.2009)	Podiel meny	Podiel údaje	Medziročná zmena	Podiel na bilančnej sume	CR3	CR5	HHI
Ak t í v a C E L k o m (brutto)	55 787 095	2 %		-14 %	100 %	56 %	72 %	1 281
ÚVERY KLIENTOM CELKOM	31 876 177	2 %		1 %	57 %	54 %	71 %	1 203
Úvery retailu	13 999 701	0 %		10 %	25 %	64 %	85 %	1 683
z toho: Úvery domácnostiam	13 147 288	0 %		11 %	24 %	65 %	85 %	1 708
Úvery podnikom	14 530 392	2 %		-3 %	26 %	47 %	70 %	1 121
Úvery finančným spoločnostiam okrem bánk	1 371 801	1 %		-28 %	2 %	52 %	68 %	1 174
Úvery verejnej správe	864 331	0 %		12 %	2 %	90 %	97 %	6 326
Úvery nerezidentom	1 109 952	24 %		-15 %	2 %	52 %	76 %	1 317
OPERÁCIE na MEDZIBANKOVOM TRHU CELKOM	7 434 851	6 %		-63 %	13 %	52 %	63 %	1 286
z toho: Operácie s NBS a zahr. emisnými bankami (vrátane pokladničných poukázok NBS)	1 198 447	0 %		-92 %	2 %	50 %	69 %	1 169
CENNÉ PAPIERE A DERIVÁTY CELKOM	13 778 100	2 %		30 %	25 %	64 %	84 %	1 695
Cenné papiere emitované rezidentmi	11 746 590	0 %		33 %	21 %	68 %	85 %	1 840
Dlhopisy štátne	10 282 532	0 %		44 %	18 %	69 %	86 %	1 890
Dlhopisy podnikov	172 192	0 %		-4 %	0 %	79 %	94 %	2 362
Dlhopisy bánk	575 872	0 %		-32 %	1 %	58 %	81 %	1 487
Ostatné dlhové cenné papiere	263 886	0 %		-1 %	0 %	100 %	100 %	10 000
Majetkové cenné papiere	452 108	0 %		12 %	1 %	74 %	97 %	2 190
Cenné papiere emitované nerezidentmi	1 573 198	16 %		86 %	3 %	63 %	84 %	1 700
Dlhové cenné papiere	1 493 771	14 %		99 %	3 %	61 %	83 %	1 657
z toho: emitované bankami	429 867	9 %		-1 %	1 %	60 %	83 %	1 694
z toho: emitované verejnou správou	773 483	15 %		1688 %	1 %	70 %	92 %	2 195
z toho: ostatní emitenti	290 421	20 %		6 %	1 %	62 %	90 %	1 896
Majetkové cenné papiere	79 427	45 %		-17 %	0 %	92 %	100 %	3 669
z toho: emitované bankami	15 469	99 %		-24 %	0 %	100 %	100 %	9 832
z toho: ostatní emitenti	63 958	31 %		-15 %	0 %	98 %	100 %	5 076
Deriváty - kladná reálna hodnota	458 312	0 %		-49 %	1 %	72 %	93 %	2 189
P a s í v a C E L k o m	53 027 951	3 %		-16 %	100 %	56 %	72 %	1 272
VKLADY A PRIJATÉ ÚVERY od KLIENTOV CELKOM	37 386 441	1 %		-8 %	71 %	56 %	72 %	1 283
z toho: vklady poistené vo fonde ochrany vkladov	23 345 856	2 %		-2 %	44 %	61 %	77 %	1 536
Vklady a prijaté úvery od retailu	22 408 744	2 %		-2 %	42 %	60 %	75 %	1 517
Vklady a prijaté úvery od domácností	20 983 389	2 %		-1 %	40 %	60 %	75 %	1 516
Vklady a prijaté úvery od podnikov	8 924 233	4 %		-13 %	17 %	57 %	75 %	1 492
Vklady a prijaté úvery od finanč. spoloč. okrem bánk	2 681 799	2 %		10 %	5 %	54 %	81 %	1 386
Vklady a prijaté úvery od verejnej správy	1 980 931	0 %		-47 %	4 %	64 %	78 %	1 861
Vklady a prijaté úvery od nerezidentov	1 390 734	6 %		10 %	3 %	59 %	77 %	1 460
ZDROJE od BÁNK CELKOM	5 573 720	4 %		-51 %	11 %	60 %	70 %	1 852
Zdroje od NBS a zahraničných emisných bánk	2 126 406	0 %		2928 %	4 %	87 %	94 %	3 783
Zdroje od nerezidentských bánk	2 666 449	9 %		-75 %	5 %	43 %	59 %	1 064
EMITOVANÉ CENNÉ PAPIERE CELKOM	4 197 587	2 %		-16 %	8 %	72 %	87 %	2 123
Hypotekárne záložné listy	3 335 584	3 %		-1 %	6 %	77 %	90 %	2 526
Zmenky	106 742	6 %		-76 %	0 %	72 %	97 %	2 215
Ostatné emitované cenné papiere	227 721	0 %		-6 %	0 %	93 %	100 %	3 715
Deriváty - záporná reálna hodnota	527 540	0 %		-43 %	1 %	70 %	91 %	2 129
Rizikovo vážené aktíva bankovej knihy	29 102 038			1 %	55 %	61 %	78 %	1 460
Rizikovo vážené aktíva obchodnej knihy	1 050 079			-60 %	2 %	71 %	91 %	2 251
Iné rizikovo vážené aktíva	3 147 850			-3 %	6 %	61 %	78 %	1 487
Vlastné zdroje	4 185 974			9 %	8 %	53 %	73 %	1 261

Do výpočtu CR 3, CR 5 a HHI vstupujú iba inštitúcie, v ktorých je hodnota danej položky kladná.

Pri rovnakej hodnote podielu všetkých inštitúcií by pri počte 26 inštitúcií bola hodnota HHI 385.

Aktíva sú vyjadrené v hrubej (brutto) hodnote; rovnosť s pasívami sa dosiahne odrátením hodnoty odpisov a opravných položiek.

Výnosy a náklady bánk a pobočiek zahraničných bánk (hodnoty nákladov a výnosov v tis. EUR)

	Hodnota (k 31.12.2009)	Hodnota (k 31.12.2008)	CR3	CR5	HHI
(a) PREVÁDZKOVÉ NÁKLADY CELKOM (b + e + f)	1 143 143	1 229 004	57%	73%	1 318
(b) Administratívne náklady (c + d)	961 896	1 041 698	56%	72%	1 282
(c) Nakupované výkony	474 068	526 619	54%	70%	1 262
(d) Personálne náklady	487 828	515 079	58%	74%	1 331
(e) Odpisy hmotného a nehmotného majetku	159 078	162 070	63%	76%	1 719
(f) Dane a poplatky	22 169	25 237	83%	92%	3 511
(g) HRUBÝ PRÍJEM (h + i)	1 910 246	2 230 770	62%	77%	1 468
(h) Čistý úrokový príjem (j - i)	1 562 375	1 546 152	60%	76%	1 462
(i) Úrokové náklady	776 377	1 558 465	50%	68%	1 131
(j) Úrokové výnosy	2 338 752	3 104 618	57%	72%	1 314
(k) z toho: Úrokové výnosy z cenných papierov	471 407	486 162	66%	85%	1 793
(l) Čistý neúrokový príjem (m + n + o + p)	347 871	684 618	72%	82%	2 219
(m) Výnosy z akcií a podielov	27 368	22 396	95%	100%	6 170
(n) Čistý príjem z poplatkov	403 798	455 277	66%	77%	1 683
(o) Čistý príjem z obchodovania	31 308	289 912			
(p) Iné čisté prevádzkové príjmy	-114 603	-82 968			
(q) ČISTÝ PRÍJEM (g - a)	767 103	1 001 766	69 %	83 %	1 819
(r) Čistá tvorba opr. pol. a čistý príjem z odpis. pohľadávok	403 481	289 072			
(s) Čistá tvorba rezerv	23 041	4 651			
(t) ČISTÝ ZISK PRED ZDANENÍM (q - r - s)	340 581	708 043	82 %	100 %	3 386
(u) Mimoriadny zisk	0	0			
(v) Daň z príjmu	90 450	158 778	66 %	87 %	1 880
(w) ČISTÝ ZISK PO ZDANENÍ (t + u - v)	250 131	549 266	91 %	107 %	4 303

Do výpočtu CR 3, CR 5 a HHI vstupujú iba inštitúcie, v ktorých je hodnota danej položky kladná.

Pri rovnakej hodnote podielu všetkých inštitúcií by pri počte 26 inštitúcií bola hodnota HHI 385.

Ukazovatele ziskovosti bánk a pobočiek zahraničných bánk a ich rozdelenie v bankovom sektore

	Priemer vážený menovateľom (31.12.2009)	Priemer vážený menovateľom (31.12.2008)	Priemer vážený objemom aktív	Minimum	Dolný kvartil	Medián	Horný kvartil	Maximum
ROA	0,47%	0,96%	0,48%	-13,70%	-0,55% (7%)	0,13% (38%)	0,84% (11%)	1,52% (44%)
ROE (bez pobočiek)	6,54%	14,73%	7,29%	-29,24%	-5,06% (10%)	1,63% (33%)	12,28% (7%)	22,01% (43%)
Ukazovateľ prevádzkovej efektivity (cost-to-income ratio)	59,84%	55,09%	68,00%	341,67%	53,75% (28%)	65,24% (51%)	90,55% (12%)	2632,84 (9%)
Relatívny význam úrokových príjmov	81,79%	69,31%	84,97%	0,00%	70,41% (27%)	83,58% (27%)	93,60% (12%)	490,56 (35%)
Čisté úrokové rozpätie	2,86%	2,53%	2,87%	-2,01%	1,17% (5%)	1,89% (8%)	3,08% (29%)	13,39% (57%)
retail	5,06%	5,19%	5,09%	-1,10%	2,57% (5%)	3,23% (19%)	5,33% (29%)	27,00% (45%)
podniky	2,69%	1,67%	2,41%	-2,87%	1,43% (27%)	2,74% (9%)	3,27% (44%)	5,55% (20%)
finančné spoločnosti	3,06%	7,39%	2,99%	-3,65%	2,11% (42%)	2,70% (22%)	3,35% (14%)	10,67% (15%)
banky vrát. NBS a pokl. poukázok	-0,20%	-0,31%	0,79%	-4,38%	-1,42% (25%)	-0,34% (12%)	0,44% (6%)	5,44% (55%)
Čistá úroková marža	2,85%	2,62%	2,91%	0,00%	1,21% (4%)	2,19% (14%)	3,01% (25%)	13,53% (57%)

Čísla v zátvorkách pod hodnotami kvartilov vyjadrujú podiel bánk (meraný objemom čistých aktív), u ktorých je hodnota príslušného ukazovateľa medzi hodnotou daného kvartilu a predchádzajúceho kvartilu.

Ukazovatele rizík a primeranosti vlastných zdrojov bánk a pobočiek zahraničných bánk a ich rozdelenie v bankovom sektore

	Priemer vážený menovateľom (31.12.2009)	Priemer vážený menovateľom (31.12.2008)	Priemer vážený objemom aktív	Minimum	Dolný kvartil	Medián	Horný kvartil	Maximum	Počet prekročení
KREDITNÉ RIZIKO									
Podiel zlyhaných úverov na celkovom objeme úverov klientom	5,50%	3,21%	5,55%	0,00%	2,54% (5%)	4,46% (33%)	7,45% (44%)	14,75% (18%)	
Retail (podiel na úveroch retailu)	5,23%	4,03%	5,64%	0,00%	3,31% (14%)	4,70% (43%)	7,81% (24%)	82,14% (18%)	
Podniky (podiel na úveroch podnikom)	6,71%	3,20%	6,36%	0,00%	0,00% (8%)	3,98% (21%)	8,37% (52%)	15,66% (19%)	
Finančné spoločnosti (podiel na úveroch finančných spoločností)	0,25%	0,03%	0,32%	0,00%	0,00% (54%)	0,00% (0%)	0,00% (6%)	1,56% (32%)	
Podiel opravných položiek na objeme zlyhaných úverov klientom	74,59%	91,36%	83,16%	8,41%	63,74% (16%)	74,06% (33%)	95,89% (27%)	648,86% (22%)	
Veľká majetková angažovanosť (vážená) / vlastné zdroje (bez pobočiek)	119,66%	121,88%	133,91%	0,00%	23,99% (6%)	164,86% (66%)	259,52% (11%)	547,83% (10%)	0
Veľká majetková angažovanosť v rámci skupín (počet prekročení)									
Podiel nárokovateľ. hodnoty zabezpečení na celkovom objeme zlyhaných úverov klientom	40,65%	29,18%	42,70%	0,00%	11,06% (3%)	38,72% (45%)	54,82% (19%)	101,73% (29%)	
DEVÍZOVÉ RIZIKO									
Devízová otvorená súvahová pozícia/ vlastné zdroje (bez pobočiek)	-0,89%	-49,61%	0,06%	-22,56%	-3,29% (47%)	0,00% (24%)	1,76% (8%)	93,61% (13%)	
Devízová otvorená podsúvahová pozícia/ vlastné zdroje (bez pobočiek)	-0,04%	22,49%	-0,35%	-135,37%	-0,71% (28%)	0,00% (6%)	2,15% (24%)	37,02% (34%)	
Celková otvorená devízová pozícia/ vlastné zdroje (bez pobočiek)	-0,93%	-27,12%	-0,29%	-116,09%	-5,04% (32%)	0,00% (29%)	2,08% (6%)	37,02% (25%)	
Celková otvorená devízová pozícia/ vlastné zdroje (vrátane pobočiek)	2,10%	-58,92%							
ÚROKOVÉ RIZIKO									
Zmena ekonomickej hodnoty obchodnej knihy bez úrokových derivátov / VZ (bez pobočiek)*	-0,75%		-0,68%	-4,79%	-0,12% (51%)	0,00% (36%)	0,00% (0%)	0,98% (6%)	
Zmena ekonomickej hodnoty obchodnej knihy vrátane úrokových derivátov / VZ (bez pobočiek)*	-0,53%		-0,46%	-4,86%	-0,78% (21%)	-0,03% (42%)	0,00% (12%)	1,55% (18%)	
Zmena ekonomickej hodnoty celej bilancie bez úrokových derivátov / VZ (bez pobočiek)*	-11,41%		-11,67%	-27,49%	-16,33% (26%)	-9,58% (32%)	-5,93% (24%)	-1,17% (10%)	
Zmena ekonomickej hodnoty celej bilancie vrátane úrokových derivátov / VZ (bez pobočiek)*	-10,83%		-10,60%	-69,95%	-16,36% (26%)	-9,15% (32%)	-4,38% (26%)	8,86% (9%)	
Celková otvorená úroková pozícia do 1 mesiaca / vlastné zdroje (bez pobočiek)	-111,12%	-99,21%	-126,43%	-780,26%	-321,14% (27%)	-167,06% (19%)	25,27% (7%)	155,10% (40%)	
Celková otvorená úroková pozícia do 1 roka / vlastné zdroje (bez pobočiek)	-104,54%	-87,72%	-107,42%	-426,60%	-81,78% (34%)	-67,11% (8%)	-28,44% (39%)	48,26% (10%)	
Celková otvorená úroková pozícia do 5 rokov / vlastné zdroje (bez pobočiek)	-1,42%	-18,66%	-2,27%	-174,25%	-21,06% (26%)	15,35% (14%)	54,07% (32%)	437,11% (19%)	

Čísla v zátvorkách pod hodnotami kvartilov vyjadrujú podiel bánk (meraný objemom čistých aktív), u ktorých je hodnota príslušného ukazovateľa medzi hodnotou daného kvartilu a predchádzajúceho kvartilu.

Ukazovatele rizík a primeranosti vlastných zdrojov bánk a pobočiek zahraničných bánk a ich rozdelenie v bankovom sektore – pokračovanie tabuľky

	Priemer vážený menovateľom (31.12.2009)	Priemer vážený menovateľom (31.12.2008)	Priemer vážený objemom aktív	Minimum	Dolný kvartil	Medián	Horný kvartil	Maximum	Počet prekročení
RIZIKO LIKVIDITY									
Ukazovateľ likvidných aktív v zmysle § 13 Opatrenia NBS č. 18/2008 v znení neskorších predpisov	132,43%	145,67%	137,42%	93,11%	128,58% (56%)	152,92% (30%)	227,13% (11%)	1521,54% (3%)	1
Podiel okamžite likvidných aktív na vysoko volatilných zdrojoch	12,04%	17,55%	3461,31%	0,19%	3,66% (8%)	6,35% (31%)	22,65% (33%)	432400,00% (28%)	
Podiel likvidných aktív (vrátane kolaterálov z obr. repo obchodov) na volatilných zdrojoch	24,14%	41,56%	24,41%	-17,64%	1,12% (11%)	8,55% (6%)	27,59% (31%)	380,44% (52%)	
Ukazovateľ stálych a nelikvidných aktív (bez pobočiek)	43,82%	36,08%	48,78%	6,75%	21,94% (3%)	44,03% (35%)	54,14% (40%)	131,11% (15%)	
Podiel úverov na vkladoch a emitovaných cenných papierov	76,65%	69,68%	82,49%	0,00%	66,23% (9%)	81,79% (68%)	110,53% (20%)	537,80% (4%)	
Celková pozícia likvidity aktuálna do 7 dní /aktíva	-44,65%	-35,81%	-44,65%	-85,54%	-45,69% (53%)	-27,50% (36%)	1,18% (4%)	73,71% (7%)	
Celková pozícia likvidity odhadovaná do 7 dní /aktíva	-3,25%	-4,63%	-3,25%	-79,71%	-16,77% (7%)	-0,05% (54%)	3,32% (14%)	73,71% (25%)	
Celková pozícia likvidity aktuálna do 3 mesiacov /aktíva	-50,78%	-42,39%	-50,78%	-67,18%	-50,95% (57%)	-30,44% (36%)	-15,72% (3%)	73,71% (5%)	
Celková pozícia likvidity odhadovaná do 3 mesiacov /aktíva	-9,23%	-10,65%	-9,23%	-77,96%	-18,53% (29%)	-9,29% (15%)	1,68% (31%)	73,71% (25%)	
PRIMERANOSŤ VLASTNÝCH ZDROJOV									
Primeranosť vlastných zdrojov (bez pobočiek)	12,57%	11,44%	12,25%	8,43%	11,12% (33%)	12,77% (38%)	17,88% (20%)	53,89% (2%)	0
Podiel Tier I na vlastných zdrojoch (bez pobočiek)	88,49%	85,74%	86,94%	66,66%	79,42% (8%)	91,87% (52%)	99,51% (28%)	100,00% (5%)	
Podiel vlastných zdrojov na bilančnej sume (bez pobočiek)	8,50%	6,61%	8,50%	5,24%	7,10% (31%)	8,65% (40%)	12,16% (20%)	59,39% (2%)	
Podiel možnej straty na vlastných zdrojoch pri dosiahnutí PVZ 8 % (bez pobočiek)	36,36%	30,08%	30,98%	5,07%	28,08% (33%)	37,34% (38%)	55,13% (20%)	85,15% (2%)	

Poist'ovne

Čistý zisk a ukazovatele ziskovosti poisťovní (údaje o zisku v tis. EUR)

	Hodnota k 31.12.2009	Hodnota k 31.12.2008	Medziročná zmena	Podiel na celkovom technickom poistnom
Čistý zisk celkom	138 167	107 606	28,40%	6,96%
ROA	2,25%	1,89%		
ROE	10,43%	8,90%		

Technické poistné postúpené zaist'ovateľom (objemové údaje v tis. EUR)

	Hodnota k 31.12.2009	Hodnota k 31.12.2008	Medziročná zmena	Podiel na celkovom technickom poistnom
Celkom	244 164	266 261	-8,30%	12,30%
Životné poistenie	8 477	20 681	-59,01%	0,82%
Neživotné poistenie	235 687	245 581	-4,03%	24,65%

Technické poistné (objemové údaje v tis. EUR)

	Hodnota k 31.12.2009	Hodnota k 31.12.2008	Medziročná zmena	Podiel na celkovom technickom poistnom	CR3	HHI 31.12.2009	HHI 31.12.2008
Celkom	1 984 843	2 100 114	-5,49%	100,00%	64,90%	1 785	1 717
Životné poistenie	1 028 548	1 098 999	-6,41%	51,82%	54,78%	1 376	1 408
Poistenie na dožitie, zmieš. poistenie a kapit. živ. poistenie okrem unit-linked	603 258	624 951	-3,47%	30,39%	59,99%	1 566	1 622
Unit-Linked	284 005	335 013	-15,23%	14,31%	66,73%	1 740	1 658
Pripoistenie	122 495	118 336	3,51%	6,17%	60,46%	1 576	1 596
Ostatné	18 790	20 699	-9,23%	0,95%	87,54%	4 172	4 169
Neživotné poistenie	956 295	1 001 115	-4,48%	48,18%	78,50%	2 513	2 373
Poistenie zodp. za škodu spôsobenú prevádzkou mot. vozidla	284 543	320 611	-11,25%	14,34%	81,37%	2 784	2 712
Poistenie škôd na pozemných dopravných prostriedkoch	293 650	307 580	-4,53%	14,79%	79,04%	2 452	2 425
Poistenie majetku	227 333	219 562	3,54%	11,45%	81,20%	2 896	2 628
Ostatné	150 769	153 362	-1,69%	7,60%	68,02%	2 132	1 972

Do výpočtu CR 3 a HHI vstupujú iba inštitúcie, v ktorých je hodnota danej položky kladná.

Pri rovnakej hodnote podielu všetkých inštitúcií by pri počte 25 inštitúcií bola hodnota HHI 400.

Technické náklady na poistné plnenia (objemové údaje v tis. EUR)

	Hodnota k 31.12.2009	Hodnota k 31.12.2008	Medziročná zmena	Podiel na celkovom technickom poistnom	CR3	HHI 31.12.2009	HHI 31.12.2008
Celkom	1 034 885	963 704	7,39%	52,14%	68,86%	1 973	1 891
Životné poistenie	552 301	463 051	19,27%	27,83%	62,42%	1 666	1 595
Poistenie na dožitie, zmieš. poistenie a kapit. živ. poistenie okrem unit-linked	469 485	380 842	23,28%	23,65%	65,41%	1 826	1 732
Unit-Linked	43 476	45 570	-4,59%	2,19%	83,19%	2 938	3 810
Pripoistenie	22 360	19 837	12,72%	1,13%	65,49%	1 812	1 784
Ostatné	16 980	16 803	1,05%	0,86%	88,11%	6 315	5 829
Neživotné poistenie	482 584	500 653	-3,61%	24,31%	80,77%	2 670	2 538
Poistenie zodp. za škodu spôsobenú prevádzkou mot. vozidla	162 753	159 083	2,31%	8,20%	84,42%	3 135	3 016
Poistenie škôd na pozemných dopravných prostriedkoch	199 659	206 191	-3,17%	10,06%	79,81%	2 530	2 481
Poistenie majetku	66 021	96 752	-31,76%	3,33%	86,35%	3 401	2 774
Ostatné	54 151	38 627	40,19%	2,73%	80,07%	2 672	2 801

Do výpočtu CR 3 a HHI vstupujú iba inštitúcie, v ktorých je hodnota danej položky kladná.

Pri rovnakej hodnote podielu všetkých inštitúcií by pri počte 25 inštitúcií bola hodnota HHI 400.

Škodovosť v neživotnom poistení

	Hodnota k 31.12.2009	Hodnota k 31.12.2008
Celkom	54,86%	52,15%
Poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla	58,52%	43,90%
Poistenie škôd na pozemných dopravných prostriedkoch	67,84%	69,85%
Poistenie majetku	44,66%	49,87%
Ostatné	37,17%	37,26%

Štruktúra technických rezerv poisťovní (objemové údaje v tis. EUR)

	Hodnota k 31.12.2009	Hodnota k 31.12.2008	Medziročná zmena	Podiel na celkových rezervách
Celkom	4 476 564	4 021 220	11,30%	100,00%
Životné poistenie	2 762 782	2 499 288	10,54%	61,72%
Rezerva na krytie záväzkov z finančného umiestnenia v mene poistených	691 850	539 106	28,33%	15,45%
Neživotné poistenie	1 021 932	982 825	3,98%	22,83%

Starobné dôchodkové sporenie

Dôchodkové správcovské spoločnosti k 31.12.2009

	Podiel na trhu *	NAV fondov (tis. EUR)	Počet klientov **
Allianz - Slovenská DSS	31%	909 935	436 297
Axa DSS	27%	788 320	374 897
VÚB Generali DSS	15%	421 238	193 621
ING DSS	11%	320 455	147 274
AEGON DSS	10%	297 169	185 432
ČSOB DSS	6%	162 414	93 940

(*) Trhové podiely sú počítané podľa celkovej čistej hodnoty aktív (NAV) fondov danej DSS.
NAV – Net Asset Value (Čistá hodnota aktív)

Hospodársky výsledok DSS k 31.12.2009 (údaje v tis. EUR)

	Výnosy	Náklady	Hospodársky výsledok	ROA	ROE
Allianz - Slovenská DSS	7 140	8 144	-1 004	-2,3%	-2,3%
Axa DSS	5 929	10 200	-4 271	-6,2%	-6,3%
VÚB Generali DSS	3289	2 300	989	8,4%	8,8%
ING DSS	2 505	4 506	-2 001	-13,2%	-13,6%
AEGON DSS	2 480	1 922	558	4,1%	4,2%
ČSOB DSS	1 288	1 520	-232	-1,8%	-1,9%

Dôchodkové fondy (údaje v tis. EUR)

	NAV k 31.12.2009
Celkom	2 899 531
Konzervatívny	126 450
Vyvážený	834 734
Rastový	1 938 346

NAV – Net Asset Value (Čistá hodnota aktív)

Štruktúra investícií dôchodkových fondov (údaje v tis. EUR)

	Hodnota k 31.12.2009
Celkom	2 899 531
Účty v bankách	913 301
Dlhopisy	960 400
Pokladničné poukážky	1 022 645
Akcie a podielové listy	3 744
Ostatné pohľadávky	9 278
Závazky	-9 838

Doplňkové dôchodkové spoločnosti k 31.12.2009

	Podiel na trhu *	NAV fondov (tis. EUR)	Počet klientov
ING Tatry - Sympatia, d.d.s., a.s.	38%	397 957	318 987
Doplňková dôchodková spoločnosť Tatra banky, a.s.	29%	303 970	202 738
Stabilita, d.d.s., a.s.	20%	207 564	176 787
Axa d.d.s., a.s.	13%	135 659	154 097
AEGON d.d.s., a.s.	0%	2 283	4 956

(*) Trhové podiely sú počítané podľa celkovej čistej hodnoty aktív (NAV) fondov danej DDS.
NAV – Net Asset Value (Čistá hodnota aktív)

Hospodársky výsledok DDS k 31.12.2009 (údaje v tis. EUR)

	Výnosy	Náklady	Hospodársky výsledok	ROA	ROE
ING Tatry - Sympatia, d.d.s., a.s.	12 481	8 068	4 413	27%	37%
Doplňková dôchodková spoločnosť Tatra banky, a.s.	6 822	4 481	2 341	25%	31%
Stabilita, d.d.s., a.s.	4 320	3 608	712	17%	19%
Axa d.d.s., a.s.	3 956	3 232	724	7%	8%
AEGON d.d.s., a.s.	73	273	-200	-8%	-9%

Doplňkové dôchodkové fondy (údaje v tis. EUR)

	NAV k 31.12.2009
Celkom	1 047 434
Príspevkové	1 015 257
Výplátne	32 177

NAV – Net Asset Value (Čistá hodnota aktív)

Štruktúra investícií doplnkových dôchodkových fondov (údaje v tis. EUR)

	Hodnota k 31.12.2009
Celkom	1 047 434
Účty v bankách	247 275
Dlhopisy	753 218
Pokladničné poukážky	819
Akcie a podielové listy	49 236
Ostatné pohľadávky	28 387
Závazky	-31 501

Kolektívne investovanie

Správčovské spoločnosti k 31.12.2009

Správčovská spoločnosť	NAV podielových fondov (tis. EUR)	Podiel na trhu
Spolu	3 420 520	100,00%
Tatra Asset Management	1 311 410	38,34%
Asset Management SLSP	861 642	25,19%
VÚB Asset Management	800 623	23,41%
ČSOB Asset Management	157 803	4,61%
Prvá penzijná	139 908	4,09%
Alico Funds Central Europe	63 563	1,86%
IAD Investments	46 021	1,35%
Allianz Asset Management	39 552	1,16%

NAV – Net Asset Value (Čistá hodnota majetku)

Náklady, výnosy a ukazovatele ziskovosti tuzemských správčovských spoločností k 31.12.2009 (údaje v tis. EUR)

Správčovská spoločnosť	Výnosy	Náklady	Hospodársky výsledok	ROA	ROE
Spolu	35 974	30 993	4 981	8,3%	9,4%
Alico Funds Central Europe	2 417	1 961	456	12,5%	16,0%
Allianz Asset Management	448	983	-535	-14,7%	-14,9%
Asset Management SLSP	6 992	6 417	575	11,4%	14,5%
ČSOB Asset Management	5 780	5 392	388	3,7%	5,2%
IAD Investments	721	815	-94	-4,3%	-4,4%
Prvá Penzijná	2 248	1 703	545	14,5%	17,7%
Tatra Asset Management	12 828	10 020	2 808	10,3%	10,8%
VÚB Asset Management	4 540	3 702	838	19,1%	21,8%

Štruktúra podielových fondov k 31.12.2009 (údaje v tis. EUR)

Typ fondu	Podiel na trhu	Čistá hodnota aktív	Počet fondov	CR3 *	CR5 *	HHI *	HHI pri rovnomernom rozložení
Podielové fondy celkom	100%	4 120 645	501				20
Tuzemské	83,01%	3 420 520	77	34%	44%	554	130
Fondy peňažného trhu	42,84%	1 765 196	13	67%	83%	1 715	769
Dlhopisové fondy	9,96%	410 257	8	89%	96%	3 095	1 250
Akciové fondy	3,13%	129 021	8	87%	98%	3 099	1 250
Zmiešané fondy	9,41%	387 788	19	56%	72%	1 520	526
Fondy fondov	7,84%	323 162	16	60%	80%	1 588	625
Iné fondy	5,87%	241 854	8	64%	91%	1 822	1 250
Špeciálne fondy	0,58%	23 828	1	100%	100%	10 000	10 000
Realitné fondy	3,38%	139 416	4	89%	100%	3 244	2 500
Zahraničné (**)	16,99%	700 125	424	17%	23%	202	24
Fondy peňažného trhu	2,66%	109 791	26	82%	89%	3 158	385
Dlhopisové fondy	1,64%	67 594	70	43%	56%	894	143
Akciové fondy	4,84%	199 310	231	36%	46%	581	43
Zmiešané fondy	1,38%	56 794	31	75%	90%	3 006	323
Fondy fondov	0,64%	26 408	14	86%	93%	4 042	714
Iné fondy	5,83%	240 228	52	20%	31%	370	192

(*) Trhové koncentrácie sú počítané len pre otvorené podielové fondy (nie sú v nich zahrnuté uzavreté a špeciálne fondy)

(**) Pre zahraničné podielové fondy je uvedená čistá hodnota aktív podielov predaných v Slovenskej republike

Do výpočtu CR 3, CR 5 a HHI vstupujú iba inštitúcie, v ktorých je hodnota danej položky kladná. V stĺpci „HHI pri rovnomernom rozložení“ je uvedená hodnota HHI, ktorá by vyjadrovala koncentráciu pri rovnomernom rozdelení čistej hodnoty aktív v rámci danej skupiny fondov.

Čisté predaje otvorených podielových fondov k 31.12.2009 (údaje v tis. EUR)

	12 mesiacov	Počet fondov	HHI	HHI pri rovnomernom rozložení
Otvorené podielové fondy celkom	89 329	501		20
Tuzemské	46 374	77	1 293	130
Fondy peňažného trhu	92 570	13	3 719	769
Dlhopisové fondy	841	8	8 566	1 250
Akciové fondy	15 143	8	3 805	1 250
Zmiešané fondy	43 322	19	1 691	526
Fondy fondov	-19 935	16	1 850	625
Iné fondy	-106 862	8	5 008	1 250
Špeciálne fondy	21 295	5	3 596	2 000
Zahraničné	42 955	424	202	24
Fondy peňažného trhu	17 516	26	3 158	385
Dlhopisové fondy	1 108	70	894	143
Akciové fondy	26 757	231	581	43
Zmiešané fondy	2 129	31	3 006	323
Fondy fondov	7 032	14	4 042	714
Iné fondy	-11 588	52	370	192

Do výpočtu HHI vstupujú iba inštitúcie, v ktorých je hodnota danej položky kladná. V stĺpci „HHI pri rovnomernom rozložení“ je uvedená hodnota HHI, ktorá by vyjadrovala koncentráciu pri rovnomernom rozdelení čistej hodnoty aktív v rámci danej skupiny fondov.

Priemerné výkonnosti otvorených podielových fondov k 31.12.2009 (údaje v % p.a.)

	3 mesiace			1 rok			3 roky		
Otvorené podielové fondy celkom	-15,37%	1,52%	21,40%	-8,36%	8,30%	168,31%	-35,51%	-2,69%	9,46%
Tuzemské	-4,04%	1,19%	13,10%	-4,40%	5,06%	101,04%	-25,82%	0,09%	9,46%
Fondy peňažného trhu	-4,04%	0,49%	1,40%	1,00%	2,32%	4,50%	-0,73%	2,42%	3,30%
Dlhopisové fondy	-0,16%	0,86%	2,19%	-0,76%	2,23%	7,00%	-3,92%	0,74%	2,14%
Akciové fondy	3,40%	6,53%	13,10%	17,54%	25,88%	101,04%	-25,82%	-16,22%	-12,82%
Zmiešané fondy	-0,50%	1,78%	5,33%	-0,57%	11,71%	39,52%	-16,90%	-1,41%	2,44%
Fondy fondov	0,54%	3,08%	5,00%	3,44%	11,77%	21,15%	-7,86%	-4,51%	1,61%
Iné fondy	-0,31%	0,27%	1,00%	2,03%	3,09%	4,46%	1,99%	1,99%	1,99%
Špeciálne fondy	0,91%	1,00%	1,50%	-4,40%	0,30%	5,64%	1,00%	4,24%	9,46%
Zahraničné	-15,37%	3,14%	21,40%	-8,36%	24,10%	168,31%	-35,51%	-16,30%	-1,96%
Fondy peňažného trhu	-3,44%	0,47%	4,50%	-2,27%	2,98%	15,48%	-18,82%	-11,40%	-6,78%
Dlhopisové fondy	-1,33%	1,97%	9,52%	-8,36%	31,75%	98,18%	-30,29%	-10,30%	-2,82%
Akciové fondy	-15,37%	7,55%	21,40%	-6,67%	49,32%	168,31%	-35,51%	-22,45%	-1,96%
Zmiešané fondy	-1,44%	2,50%	9,73%	-3,11%	30,06%	52,61%	-25,06%	-21,44%	-12,15%
Fondy fondov	-1,43%	2,75%	6,32%	2,58%	14,20%	48,46%	-20,72%	-16,32%	-10,23%
Iné fondy	-4,00%	1,01%	16,52%	-0,46%	6,76%	33,79%	-17,48%	-11,23%	-7,70%

Štruktúra majetku tuzemských podielových fondov k 31.12.2009 (údaje v tis. EUR)

	Fondy peňažného trhu	Ostatné fondy
Spolu	1 768 483	1 664 239
Vklady uložené v bankách	632 448	333 671
Cenné papiere iné ako akcie a podielové listy	1 093 414	699 158
Akcie a podielové listy podielových fondov	43 301	450 220
Akcie a iné majetkové účasti	0	109 884
Finančné deriváty*	-682	-1 778
Ostatné aktíva	3	73 084

* Finančné deriváty zahŕňajú deriváty s kladnou aj zápornou reálnou hodnotou

POUŽITÁ TERMINOLÓGIA A SKRATKY

Použitá terminológia

Celková čistá pozícia - definovaná ako súčet čistej súvahovej a čistej podsúvahovej pozície

CR n index – koncentrácia n najväčších bánk, teda suma podielov ich aktív na celkových aktívach.

Čistá súvahová pozícia - definovaná ako rozdiel medzi devízovými aktívami a pasívami v súvahe.

Čistá podsúvahová pozícia - definovaná ako rozdiel medzi devízovými aktívami a pasívami v podsúvahe.

Čisté úrokové rozpätie – predstavuje rozdiel medzi výnosovosťou úverov (podiel úrokových výnosov z úverov na celkových úveroch) a nákladovosťou vkladov (podiel úrokových nákladov z vkladov na celkových vkladoch).

Čistý percentuálny podiel – používa sa pri vyhodnotení odpovedí z Dotazníka o vývoji úverových štandardov; predstavuje rozdiel percentuálneho podielu úverov poskytnutých bankami, ktoré uviedli zmiernenie štandardov, na celkových úveroch, a percentuálneho podielu úverov poskytnutých bankami, ktoré uviedli sprísnenie štandardov, na celkových úveroch. Jednotlivé odpovede bánk sú vážené priemerným objemom úverov príslušného typu.

Cost-to-income ratio (prevádzková efektivita) - definovaný ako podiel celkových prevádzkových nákladov a čistého príjmu z bankovej činnosti (nakupované výkony + náklady na zamestnancov + sociálne náklady + odpisy hmotného a nehmotného majetku + dane a poplatky / výnosy z akcií a podielov + čistý príjem z poplatkov a provízií + čistý príjem z operácií s cennými papiermi + čistý príjem z operácií s derivátmi + čistý príjem z devízových operácií + čistý príjem z ostatných operácií)

Disponibilný príjem domácnosti - je vypočítaný ako súčet zložiek hrubého osobného príjmu všetkých členov domácnosti (hrubý peňažný príjem zo zamestnania a jemu blízky príjem, hrubý nepeňažný príjem zo zamestnania, hrubé peňažné zisky alebo straty zo samostatne zárobkovej činnosti (vrátane honorárov), podpora v nezamestnanosti, starobné dávky, dávky pre pozostalých, nemocenské dávky, dávky v invalidite a príspevky na vzdelanie) plus zložky hrubého príjmu na úrovni domácnosti (príjem z prenájmu majetku alebo pozemku, rodinné dávky a príspevky vyplácané rodinám s deťmi, sociálne vylúčenie inde neklasifikované, príspevky na bývanie, pravidelné prijaté peňažné transfery medzi domácnosťami, úroky, dividendy, zisk z kapitálových investícií do neregistrovaného podniku, príjem osôb mladších ako 16 rokov mínus pravidelné dane z majetku, pravidelné platené peňažné transfery medzi domácnosťami, daň z príjmu a príspevky sociálneho poistenia).

Dlhá pozícia - pozícia, pri ktorej aktíva sú väčšie ako pasíva

Domácnosti – obyvateľstvo, teda účty občanov, ekvivalent anglického pojmu „households“

Emerging markets – rozvíjajúce sa trhy, v procese rapídneho rastu a industrializácie

Finančné spoločnosti okrem bánk – ostatné finančné spoločnosti, finanční sprostredkovatelia, penzijné a podielové fondy, poisťovacie spoločnosti

Finančné sprostredkovanie – pre účely tejto analýzy sa finančným sprostredkovaním chápu finančné toky medzi subjektmi a nie sprostredkovanie finančných služieb

Herfindhalov index (HHI) - definovaný ako súčet druhých mocnín podielov aktív jednotlivých bánk na celkových aktívach.

Index exportu do vybraných krajín – index vyjadruje zmenu kľzavého priemeru exportu voči najvýznamnejším exportným krajinám; podiel vybraných krajín na celkovom exporte sa od začiatku roka 2006 pohyboval na približne 80 %; apríl 2006 = 100

Index CLI – index váženého priemeru CLI za vybrané krajiny, váhy sú priradené podľa podielu daných krajín na exporte SR; CLI je kompozitný indikátor signalizujúci zmeny v ekonomickej aktivite; publikuje ho OECD

Index iTraxx – index na tzv. credit default swaps

Kombinovaný ukazovateľ – vyjadrenie škodovosti a nákladovosti na zaslúženom poistnom

Krátka pozícia – pozícia, pri ktorej pasíva sú väčšie ako aktíva

Kumulatívny gap – súčet otvorených pozícií (krátkych alebo dlhých) v určitých časových pásmach

Libor Euro-OIS spread – ukazovateľ, ktorý zohľadňuje, ako banky vnímajú kreditné riziko financovania iných bánk

Likvidita do 7 dní a do 3M – podiel likvidných aktív a volatilných zdrojov, kde likvidné aktíva zahŕňajú pokladničnú hotovosť, bežné účty banky v iných bankách a všetky pokladničné poukážky a štátne dlhopisy, na ktoré nebolo zriadené záložné právo, vrátane tých, ktoré banka získala v obrátených repo obchodoch všetky pohľadávky voči klientom a bankám so zostatkovou splatnosťou do 7 dní, resp. do 3 mesiacov a volatilné zdroje sú súčtom záväzkov voči bankám a klientom do 7 dní, resp. do 3 mesiacov.

Likvidný vankúš – definovaný ako súčet pokladničnej hotovosti, štátnych dlhopisov, štátnych pokladničných poukážok, pokladničných poukážok NBS, vkladov v NBS a bežných účtov v iných bankách po odrátaní záväzkov bánk voči zahraničným bankám (okrem dlhodobých) a ARDAL-u a aktív poskytnutých do zálohy

Loan-to-deposit ratio – podiel úverov klientom a súčtu vkladov retailu, vkladov podnikov a

vkладov finančných spoločností a emitovaných HZL. Vyjadruje mieru financovania úverov prostredníctvom stabilných zdrojov od klientov. Nižšia hodnota znamená vyššiu mieru financovania úverov vkladmi od klientov a zároveň znamená nižšiu mieru financovania prostredníctvom volatilnejších finančných trhov.

Loan-to-value ratio – definovaný ako pomer objemu poskytnutého úveru a hodnoty zabezpečenia úveru

Miera zlyhania (default rate) – vyjadruje, aké percento úverov zlyhá počas sledovaného obdobia

Nákladovosť – pomer prevádzkových nákladov k zaslúženému poistnému

Otvorená pozícia do 3 mesiacov – rozdiel súčtu pohľadávok voči klientom a dlhových cenných papierov emitovaných bankami a podnikmi so zostatkovou splatnosťou do 3 mesiacov a súčtu záväzkov voči klientom a emitovaných cenných papierov so zostatkovou splatnosťou do 3 mesiacov

Podniky – nefinančné spoločnosti

Priemerná ročná výnosnosť dôchodkových fondov – je vypočítaná ako vážený priemer percentuálnych medziročných zmien denných hodnôt dôchodkových jednotiek príslušných dôchodkových fondov. Percentuálna medziročná zmena denných hodnôt dôchodkových jednotiek sa vypočítava k 30.6.2009 (PMZDHDJ30.6.2009) nasledujúcim spôsobom:

$$PMZDHDJ_{30.6.2009} = \left(\frac{DJ_{30.6.2009}}{DJ_{30.6.2008}} - 1 \right) * 100\%$$

kde DJ je hodnota dôchodkovej jednotky za príslušný deň.

Váhou je podiel čistej hodnoty majetku (NAV) príslušného fondu na súčte NAV fondov rovnakého druhu. Udávaná výnosnosť je nominálna, čo znamená, že od nej nie je odpočítaná inflácia. Pri určení výnosnosti rôznych foriem investovania sa bežne udáva nominálna výnosnosť, pričom pri výpočte sa použila štandardná zákonná metodika.

Uvedená výnosnosť však nie je výnosom sporiteľa na jeho osobnom dôchodkovom účte, ktorý je u každého individuálny. Vstupnými údajmi boli hodnoty dôchodkových jednotiek jednotlivých dôchodkových fondov, predložené dôchodkovými správcovskými spoločnosťami Národnej banky Slovenska za dni 30.6.2008 a 30.6.2009, ktoré sú tiež zverejnené na internetovej stránke Národnej banky Slovenska.

Priemerný výnos dôchodkového fondu dôchodkovej správcovskej spoločnosti - je kľzavý priemer percentuálnych medziročných zmien denných hodnôt dôchodkových jednotiek tohto dôchodkového fondu počítaný za posledných 24 mesiacov so zaokrúhlením na dve desatinné miesta nahor.

Priemerný výnos trhovej konkurencie - je aritmetický priemer kľzavých priemerov percentuálnych medziročných zmien denných hodnôt dôchodkových jednotiek konkurencie dôchodkového fondu počítaných za posledných 24 mesiacov so zaokrúhlením na dve desatinné miesta nahor.

Retail – domácnosti, živnosti a neziskové spoločnosti slúžiace prevažne domácnostiam
Škodovosť – vypočíta sa ako percentuálny podiel:

- súčtu nákladov na poistné plnenia a zmeny brutto technickej rezervy na poistné plnenia a
- zaslúženého poistného, t.j. technického poistného v hrubej výške po odrátaní zmeny brutto technickej rezervy na poistné budúcich období.

Technické poistné - cena, ktorá bola dojednaná v jednotlivých poistných zmluvách bez ohľadu na spôsob ich finančného vykazovania.

Ukazovateľ primeranosti vlastných zdrojov – podiel vlastných zdrojov a 12,5-násobku hodnoty požiadavky na vlastné zdroje.

Ukazovateľ okamžitej likvidity - okamžité likvidné aktíva / vysoko volatilné zdroje

Unit-linked rezerva – technická rezerva, ktorá sa vytvára životnom poistení spojenom s investičným fondom v poistnom odvetví A4

Úrokové spready – predstavujú rozdiel medzi úrokovými sadzbami na úvery/vklady a príslušnými medzibankovými sadzbami

Úvery v riziku (UvR) – ukazovateľ kreditného rizika podnikov, ktorý hodnotí podiel úverov podnikom u ktorých došlo k výraznému zhoršeniu finančnej pozície. UvR 1 vyjadruje podiel úverov podnikom na celkových úveroch podnikom, ktoré zaznamenali medziročný pokles tržieb v danom štvrtroku o viac ako 50 % a zároveň zaznamenali v danom štvrtroku stratu. UvR 2 vyjadruje podiel úverov podnikom na celkových úveroch podnikom, ktoré zaznamenali medziročný pokles tržieb v danom štvrtroku o viac ako 30% a zároveň zaznamenali v danom štvrtroku stratu.

Verejná správa – orgány štátnej správy a miestnej samosprávy

VSTOXX - ukazovateľ implikovanej volatility na Dow Jones EURO STOXX 50 index vypočítanej z opcií na daný index. Vysoké hodnoty indikujú vyššiu úroveň volatility

Zlyhané úvery – úvery, u ktorých banka identifikovala znehodnotenie viac ako 50 % alebo ak je dlžník v omeškaní so splácaním

Skratky

AF	akciové podielové fondy
AFS	Avaliable for Sale
AM	správcovská spoločnosť
BRIBOR	Bratislava Interbank Offered Rate
CDS	Credit Default Swap
CLI	Composite Leading Indicator
CP	cenný papier
CR n	index koncentrácie najväčších bánk
DDS	doplnková dôchodková spoločnosť
DF	dlhopisové podielové fondy
DSS	dôchodková správcovská spoločnosť
EBOR	Európska banka pre obnovu a rozvoj
ECB	Európska centrálna banka
EIB	Európska investičná banka
EURIBOR	Euro Interbank Offered Rate
EÚ	Európska únia

FF	fondy fondov
FV	Fair Value
HDP	hrubý domáci produkt
HFT	Held for Trading
HHI	Herfindahlov index
HTM	Held to Maturity
HZL	hypotekárny záložný list
IF	iné podielové fondy
IRB prístup	Internal Rating Based Approach
IS	investičná služba
KZAM	klasifikácia zamestnaní
LGD	Loss Given Default
MBOR	Medzinárodná banka pre obnovu a rozvoj
NAV	čistá hodnota aktív (Net Asset Value)
NBS	Národná banka Slovenska
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development
OCP	obchodník s cennými papiermi
p. b.	percentuálny bod
PF	podielový fond
PFPT	podielové fondy peňažného trhu
PMS	požadovaná miera solventnosti
PZP	povinné zmluvné poistenie
ROA	výnosovosť aktív (return on assets)
ROE	výnosovosť kapitálu (return on equity)
SMS	skutočná miera solventnosti
SR	Slovenská republika
ŠÚ SR	Štatistický úrad SR
ÚS	úroková sadzba
UvR	úvery v riziku
VaR	Value at Risk
ZF	zmiešané podielové fondy